

Zekerheid voor de Toekomst van Flevoland

Verkiezingsprogramma 2027 - 2031

ChristenUnie
Flevoland

Voorwoord

Flevoland is een provincie van mensen die vooruitkijken. Mensen die hier wonen en werken, ondernemen, voedsel produceren, voor anderen zorgen en zich inzetten voor hun dorp, wijk of stad. Onze provincie is gebouwd op nieuw land, waar pioniersgeest, jonge steden, dorpen en een uitgestrekt landelijk gebied samenkomen. Die bijzondere inrichting biedt kansen, maar vraagt ook om keuzes die recht doen aan de verschillen binnen Flevoland. Onze provincie groeit en biedt volop kansen. Tegelijk maken mensen zich zorgen over hun toekomst en die van hun kinderen. Mensen ervaren onzekerheid.

Kunnen onze kinderen straks een woning vinden? Blijft onze provincie goed bereikbaar? Is er voldoende energie voor nieuwe woningen en bedrijven? Houden ondernemers ruimte om vooruit te kunnen? En groeien zorg, onderwijs en plekken om elkaar te ontmoeten mee met het aantal inwoners? De bestaanszekerheid voor veel inwoners staat onder druk of men ervaart dat deze onder druk staat.

De overheid kan niet alle onzekerheid wegnemen en hoeft niet alles zelf te doen. Maar zij heeft wel een verantwoordelijkheid. Juist wanneer ruimte, geld en energie schaars zijn, moet de overheid richting geven, keuzes maken en publieke belangen bewaken. Dat vraagt om een betrouwbaar bestuur dat verder kijkt dan de korte termijn, zorgvuldig omgaat met wat ons is toevertrouwd en eerlijk is over wat wel en niet kan.
Voor de ChristenUnie begint dat met een helder kompas. Ons christelijk geloof leert ons op te staan voor wat van waarde is, om te zien naar elkaar en zorgvuldig om te gaan met de schepping. Vanuit die overtuiging willen we bouwen aan een Flevoland dat voor vandaag en ook voor volgende generaties een goede plek is om te leven.

De afgelopen jaren hebben we die overtuiging in de praktijk gebracht. Na het initiatiefvoorstel van de ChristenUnie kreeg Flevoland een Sociale Agenda en kreeg brede welvaart een stevigere plek in provinciale keuzes. Dat betekent dat niet alleen economische groei telt, maar ook leefbaarheid, gezondheid en de vraag of mensen mee kunnen doen.

Ook hebben we ons onder andere sterk gemaakt voor verdere verduurzaming en een toekomstbestendig energienet dat hard nodig is voor nieuwe woningen, bedrijven en voorzieningen. Daar bouwen we op voort, die zekerheid geven we u.

De komende jaren vragen opnieuw om duidelijke keuzes. Juist daarom moeten we eerlijk zijn over onze prioriteiten en zorgvuldig omgaan met de ruimte en middelen die we hebben. Wij kiezen voor een Flevoland waarin groei en leefbaarheid in balans zijn, waar ondernemers perspectief hebben en we zorgvuldig omgaan met natuur, water en de ruimte die ons is toevertrouwd. Dat doen we samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Onze zekerheid mogen we bouwen op de belofte van God die Hij ons in zijn woord iedere dag weer geeft. Het betekent dat u erop mag vertrouwen dat wij koers houden vanuit ons bijbels fundament, opstaan voor wat van waarde is en blijven omzien naar elkaar. Ook wanneer keuzes moeilijk zijn.
Ik hoop dat u zich in die koers herkent en nodig u van harte uit om samen te bouwen aan een mooie toekomst voor onze provincie.

Ria Visser-Kapitein,
lijsttrekker Provinciale Verkiezingen 2027
namens ChristenUnie Flevoland

Inhoud

2 Voorwoord

Hoofdstuk 1

Een provincie waar we omzien naar elkaar

1.1 De Sociale Agenda als belangrijke pijler
1.2 Sterke gemeenschappen, leefbare dorpen en wijken
1.3 Gezond en betrokken Flevoland
1.4 Arbeidsmigratie in balans
Onze zekerheid

Hoofdstuk 2

Ruimte voor wonen en de toekomst van Flevoland

2.1 Groeien vanuit visie
2.2 Woningbouw en groei in balans tot 2050
2.3 Verder kijken dan 2050
2.4 Zorgvuldig omgaan met schaarse ruimte
Onze zekerheid

Hoofdstuk 3

Een bereikbaar Flevoland

3.1 Bereikbaarheid om mee te kunnen doen
3.2 Eerst onze eigen basis op orde
3.3 Flevoland in verbinding met Nederland
3.4 Openbaar vervoer dat bij Flevoland past
3.5 Bereikbaarheid en Defensie
3.6 Verkeersveiligheid
3.7 Fiets en duurzame mobiliteit
3.8 Europese kansen benutten
Onze zekerheid

Hoofdstuk 4

Landbouw, natuur, water en visserij in balans

4.1 Toekomst voor de landbouw
4.2 Stikstof: van stilstand naar oplossingen
4.3 Toekomst voor visserij en het maritieme cluster
4.4 Natuur van (meer)waarde
4.5 Water als basis voor onze toekomst
4.6 Het IJsselmeergebied in balans
Onze zekerheid

Hoofdstuk 5

De economie van genoeg

5.1 Een economie die mensen en samenleving dient
5.2 Ruimte voor ondernemerschap met meerwaarde
5.3 Voortbouwen op de kracht van onze regio's
5.4 Vrijetijdseconomie met waarde voor mens en omgeving
5.5 Innovatie en digitalisering met de menselijke maat
5.6 Circulaire economie: grondstoffen behouden en verspilling tegengaan
5.7 Lelystad Airport: Innovatie met oog voor de omgeving
5.8 Vakmanschap en onderwijs voor werk dichtbij
5.9 Europa als partner voor gerichte ontwikkeling
Onze zekerheid

Hoofdstuk 6

Energie voor een groeiend Flevoland

6.1 Energie als voorwaarde voor groei
6.2 Netcongestie vraagt om regie
6.3 Eerst besparen en slimmer benutten
6.4 Een afgewogen energiemix
6.5 Waterstof, duurzame warmte en kennis
6.6 Energie vraagt ruimte en een sterke infrastructuur
Onze zekerheid

Hoofdstuk 7

Cultuur, erfgoed en Flevolandse identiteit

7.1 Cultuur verbindt Flevoland
7.2 Meer dan 1000 jaar geschiedenis
7.3 Kunst en cultuur voor iedereen
7.4 Een sterke culturele infrastructuur
7.5 Cultuureducatie en taal
Onze zekerheid

Hoofdstuk 8

Een betrouwbare provincie

8.1 Een provincie die dichtbij mensen staat
8.2 Zorgvuldig omgaan met gemeenschapsgeld
8.3 Samenwerken over grenzen heen
8.4 Een sterke democratie
8.5 Vakmanschap, integriteit en goed bestuur
Onze zekerheid

Hoofdstuk 9

Zekerheid voor de toekomst van Flevoland

Kandidatenlijst

Hoofdstuk 1

Een provincie waar we omzien naar elkaar

Provinciale keuzes hebben grote invloed op het dagelijks leven van inwoners. Daarom kijkt de ChristenUnie bij grote besluiten niet alleen naar economische groei, maar ook naar gezondheid, leefbaarheid, bestaanszekerheid, een veilige leefomgeving en de mogelijkheden voor mensen om mee te doen. Dat noemen we brede welvaart: niet alleen wat groei financieel oplevert, maar vooral wat deze bijdraagt aan de kwaliteit van leven, nu en voor toekomstige generaties.

1.1 De Sociale Agenda als belangrijke pijler

De ChristenUnie heeft het initiatief genomen voor een Sociale Agenda voor Flevoland. Daarmee kijken we bij provinciale keuzes niet alleen naar economische groei en woningbouw, maar ook naar gezondheid, bereikbaarheid, voorzieningen, leefbaarheid en de mogelijkheid voor mensen om mee te doen. Deze samenhangende aanpak is nodig, omdat achterstanden en maatschappelijke vraagstukken elkaar vaak versterken.

De Sociale Agenda is nog relatief nieuw. Daarom kunnen we nog niet stellen dat alle beoogde resultaten al zijn bereikt. De komende jaren moet voor inwoners concreet zichtbaar worden wat deze aanpak oplevert. Denk aan voorzieningen die tijdig meegroeien bij nieuwe gebiedsontwikkelingen, betere samenwerking rond zorg en welzijn, ondersteuning van ontmoetingsplekken en inwonersinitiatieven en meer aandacht voor basisvaardigheden en gelijke kansen. Daarbij richten we ons in het bijzonder op mensen voor wie meedoen niet vanzelfsprekend is.

De ChristenUnie staat voor:

- De Sociale Agenda wordt een vast onderdeel van het provinciale beleid en krijgt jaarlijks een uitvoeringsagenda met concrete doelen, partners en resultaten.
- Wij benutten bestaande monitors beter om verschillen in bestaanszekerheid, leefbaarheid en brede welvaart zichtbaar te maken en passen de Sociale Agenda aan waar achterstanden toenemen.
- Bij grote provinciale investeringen wordt ook de bijdrage aan brede welvaart inzichtelijk gemaakt, zodat Provinciale Staten deze kunnen meewegen.
- Wij willen bij belangrijke provinciale keuzes inzichtelijk maken wat deze betekenen voor het dagelijks leven van inwoners, bijvoorbeeld voor wonen, bereikbaarheid, natuur, energie en leefbaarheid.
- De provincie werkt met gemeenten, onderwijs en maatschappelijke organisaties samen om kansenongelijkheid waar mogelijk tegen te gaan en zoveel mogelijk mensen te laten meedoen.
- De ChristenUnie verbindt de Sociale Agenda met strategische opgaven zoals wonen, bereikbaarheid, economie en leefbaarheid.

1.2 Sterke gemeenschappen, leefbare dorpen en wijken

Onze samenleving wordt steeds individueler. Tegelijk zien we juist hoe belangrijk sterke gemeenschappen zijn. Veel van de uitdagingen waar we voor staan, kunnen inwoners en overheid niet afzonderlijk oplossen. We hebben elkaar nodig. Verenigingen, vrijwilligers, mantelzorgers, kerken, scholen, sportclubs en andere maatschappelijke organisaties dragen bij aan een samenleving waarin mensen elkaar ontmoeten, naar elkaar omzien en verantwoordelijkheid nemen voor hun omgeving.

Groei en leefbaarheid moeten hand in hand gaan bij de ontwikkeling van Flevoland. Dorpen en wijken verdienen blijvende aandacht voor bereikbaarheid, voorzieningen en ontmoetingsplekken.
Inwoners weten vaak zelf het beste wat hun omgeving nodig heeft. Daarom willen wij inwoners eerder en beter betrekken bij provinciale ontwikkelingen. Niet achteraf informeren, maar vooraf samenwerken.

De ChristenUnie staat voor:

- Inwoners worden waar mogelijk vanaf de verkenningsfase betrokken bij provinciale gebiedsontwikkelingen.

- Bij grote ruimtelijke ontwikkelingen brengt de provincie de gevolgen voor de leefbaarheid van gemeenten, dorpen en wijken vroegtijdig in beeld en zet zij in op de ontwikkeling van een leefbaarheidstoets.

- Wij willen dat provincie, gemeenten en Rijk bij de richtinggevende groei van de woningvoorraad tot 2050 — circa 60% in Almere, 50% in Lelystad, 35% in Dronten, 30% in Noordoostpolder, 35% op Urk en 50% in Zeewolde — vooraf afspraken maken over het tijdig meegroeien van onderwijs, zorg, sport, cultuur, bereikbaarheid en ontmoetingsplaatsen.

- De provincie ondersteunt, waar dit past bij haar rol, bovenlokale initiatieven die ontmoeting stimuleren, eenzaamheid helpen tegengaan en de leefbaarheid en sociale samenhang in dorpen en wijken versterken.

- De ChristenUnie wil dat de provincie de samenwerking tussen de zes gemeenten versterkt. Iedere gemeente heeft een eigen karakter en eigen kwaliteiten. Door kennis en ervaringen te delen, kunnen steden, dorpen en het landelijk gebied van elkaar leren en elkaar versterken.

- De ChristenUnie wil dat de provincie bij gebiedsontwikkelingen de leefbaarheid in steden, dorpen en gemeenschappen meeweegt, met extra aandacht voor plekken waar voorzieningen onder druk staan.

- Wij betrekken verenigingen en vrijwilligersinitiatieven bij gebiedsontwikkelingen.

1.3 Gezond en betrokken Flevoland

Een gezonde samenleving vraagt meer dan goede zorg alleen. Gezondheid hangt ook samen met beweging, ontmoeting, cultuur, sport, recreatie, natuur en een veilige leefomgeving. De provincie heeft geen directe verantwoordelijkheid voor de zorg, maar kan wel bijdragen aan verbinding, samenwerking, kennisdeling en belangenbehartiging. Juist in een groeiende provincie als Flevoland is het belangrijk dat zorg en onderwijs meegroeien met het aantal inwoners.

Daarbij houdt goede zorg niet op bij de provinciegrens. Flevolanders maken ook gebruik van zorg in omliggende regio's. Daarom zijn goede verbindingen, bereikbaarheid en samenwerking over provinciegrenzen heen belangrijk. Het regiobeeld helpt om zichtbaar te maken waar de druk op de zorg het grootst is en ondersteunt onze inzet en lobby samen met partners richting het Rijk.

Flevoland groeit en vergrijst ook fors de komende jaren. Dat vraagt dat we bij de ontwikkeling van onze provincie vooruitkijken naar wat inwoners in verschillende levensfasen nodig hebben.

Onderwijs en sport zijn belangrijke krachten in onze samenleving. Onderwijs geeft jongeren kansen om zich te ontwikkelen en helpt hen hun plek te vinden in de samenleving en op de arbeidsmarkt. Sport is het vliegwiel voor actieve participatie, brengt mensen bij elkaar, draagt bij aan gezondheid en zorgt voor verbinding in dorpen, wijken en steden. De provincie is niet verantwoordelijk voor lokaal sportbeleid, maar wij willen wel samenwerking en bovenlokale initiatieven blijven stimuleren en ondersteunen, onder meer via Sport Service Flevoland omdat zij belangrijk en van groot belang zijn voor een gezonde en sportieve samenleving.

De ChristenUnie staat voor:

- De ChristenUnie zet zich richting Rijk en Europa actief in voor voldoende en bereikbare zorg voor Flevolanders en betrekt daarbij nadrukkelijk de zorg waarvan inwoners buiten Flevoland afhankelijk zijn.

- Versterking van de 1,5-lijnszorg maakt meer zorg dichtbij huis beschikbaar en verlicht de druk op de eerstelijnszorg.
- Gezondheid en een gezonde leefomgeving worden een vast onderdeel van de afweging bij provinciale woningbouw- en gebiedsontwikkelingen.
- De ChristenUnie wil dat de provincie een verbindende rol vervult tussen gemeenten, zorginstellingen en maatschappelijke organisaties en actief samenwerking zoekt over provinciegrenzen heen.
- Via de Jongerenraad worden jongeren betrokken bij provinciale beleidsvorming, zodat zij input leveren voor Provinciale Staten.
- De ChristenUnie stimuleert uitbreiding en verdere ontwikkeling van middelbaar beroepsonderwijs en hoger beroepsonderwijs, passend bij de groei van Flevoland en de behoeften van onze arbeidsmarkt.
- Via de Human Capital Agenda versterken we de samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en overheid en richten we ons op een betere aansluiting tussen opleiding en werk.
- Wij blijven investeren in een sportief en vitaal Flevoland, met aandacht voor toegankelijke sport, talentontwikkeling, sportevenementen en een openbare ruimte die uitnodigt tot bewegen. Daarbij zetten we sport ook in om gezondheid, ontmoeting en verbinding te versterken.
- De ChristenUnie wil bovenlokale sportevenementen, zoals de Fish Potato Run en de triatlon in Almere, blijven ondersteunen. Deze evenementen stimuleren sport en beweging, brengen inwoners samen en versterken de verbondenheid binnen en buiten Flevoland.
- Provinciale gebiedsontwikkelingen houden bij de groei van Flevoland rekening met ruimte voor sport, bewegen en ontmoeting.
- Toegankelijkheid krijgt een vaste plek in provinciaal beleid, met meer kansen voor mensen met een beperking of afstand tot de arbeidsmarkt om mee te doen.

1.4. Arbeidsmigratie in balans

Arbeidsmigranten leveren een belangrijke bijdrage aan de Flevolandse economie. Tegelijkertijd zien we dat arbeidsmigratie invloed heeft op woningbouw, zorg, onderwijs, bereikbaarheid en leefbaarheid. Gemeenten ervaren dat het steeds moeilijker wordt om hierin zelfstandig de juiste balans te vinden. Economische ontwikkeling moet daarom ook passen bij wat gemeenten en gemeenschappen kunnen dragen.

De ChristenUnie heeft daarom het initiatief genomen om te komen tot een provinciale visie op arbeidsmigratie. Die visie is inmiddels in ontwikkeling. Deze opgave overstijgt gemeente- en provinciegrenzen en vraagt om samenwerking met gemeenten, omliggende regio's, werkgevers en maatschappelijke organisaties.

De komende jaren willen wij deze lijn verder uitwerken en de effecten van arbeidsmigratie beter in beeld brengen.

De ChristenUnie staat voor:

- Er komt een provinciaal afwegingskader waarin economie, wonen, zorg en leefbaarheid gezamenlijk worden beoordeeld.
- Bestaande gegevens worden benut om samen met gemeenten de gevolgen van arbeidsmigratie voor wonen, zorg en leefbaarheid te volgen.
- De ChristenUnie kiest voor structurele samenwerking tussen gemeenten, werkgevers, woningcorporaties, maatschappelijke organisaties en omliggende regio's.
- Menswaardige huisvesting is het uitgangspunt bij nieuwe ontwikkelingen.
- De ChristenUnie wil dat gemeenten, werkgevers en maatschappelijke organisaties afspraken maken over passende ondersteuning voor arbeidsmigranten die hun werk verliezen, met aandacht voor huisvesting, zorg en toekomstperspectief.
- In de provinciale visie op arbeidsmigratie besteden we nadrukkelijk aandacht aan het voorkomen van uitbuiting. Samen met gemeenten en betrokken organisaties zoeken we naar oplossingen, zodat verlies van werk niet ook direct tot verlies van huisvesting leidt.
- Wij willen dat Provinciale Staten jaarlijks inzicht krijgen in de voortgang en de belangrijkste knelpunten. Deze informatie wordt ook actief gedeeld met de gemeenteraden, zodat zij de gevolgen voor hun eigen gemeente kunnen meewegen.

Onze zekerheid

Sterke gemeenschappen groeien waar mensen verantwoordelijkheid nemen voor elkaar en waar de overheid ruimte geeft aan initiatief, samenwerking en oog houdt voor de menselijke maat.

De ChristenUnie kiest voor een Flevoland waarin brede welvaart, leefbaarheid en gemeenschapszin niet het sluitstuk van beleid zijn, maar het gezamenlijk vertrekpunt. Zo bouwen we aan een provincie waarin iedereen mee kan doen en we zorgvuldig omgaan met wat we doorgeven aan toekomstige generaties.

Hoofdstuk 2

Ruimte voor wonen en de toekomst van Flevoland

2.1 Groeien vanuit visie

Flevoland bestaat inmiddels 40 jaar en is uitgegroeid tot een provincie die redelijk volwassen is, maar zich nog altijd sterk ontwikkelt. Die ontwikkeling biedt kansen voor nieuwe woningen, werkgelegenheid en voorzieningen. Tegelijk vragen wonen, landbouw, natuur, energie, water, bereikbaarheid en defensie allemaal om ruimte.

De ChristenUnie ziet groei niet als doel op zichzelf. Flevoland wil bijdragen aan de woningbouw en andere grote opgaven waar Nederland voor staat, maar onze ruimte is niet onbeperkt. Iedere nieuwe ontwikkeling vraagt ruimte, energie, water en bereikbaarheid. Wederkerigheid is een voorwaarde bij de opgaven die het Rijk van ons vraagt, veel opgaven in Flevoland realiseren we voor Nederland. Wij willen dat het Rijk zich daarvan bewust is en Flevoland extra helpt bij die opgaves.

Groei moet bijdragen aan brede welvaart, leefbaarheid en een sterke toekomst voor onze provincie. Niet alles kan overal en niet alles kan tegelijk. Daarom durven we prioriteiten te stellen en kijken we ook naar wat onze keuzes betekenen voor onze (financiële) draagkracht en voor toekomstige generaties.

2.2 Woningbouw en groei in balans tot 2050

Flevoland levert een belangrijke bijdrage aan het oplossen van de woningnood in Nederland. Dat vraagt om ruimte voor nieuwe woningen. Maar woningen alleen maken nog geen leefbare wijk of gemeenschap. Bereikbaarheid, energie, water, werkgelegenheid en maatschappelijke voorzieningen moeten vanaf het begin onderdeel zijn van de ontwikkeling.

De groei van Flevoland is bovendien niet alleen een Flevolandse opgave. Als het Rijk van Flevoland vraagt om voor Nederland te bouwen, hoort daar ook verantwoordelijkheid van het Rijk bij.

Investeringen in infrastructuur, openbaar vervoer en maatschappelijke voorzieningen kunnen niet achterblijven bij de woningbouw. Daarbij hoort ook dat het Rijk samen met de provincie investeert in de ontwikkeling van Lelystad en Almere, onder meer via Lelystad Next Level en het Fonds Verstedelijking Almere.

Wie Flevoland vraagt te bouwen voor Nederland, moet ook bereid zijn mee te bouwen aan de toekomst van Flevoland en oog te hebben voor de bijzondere positie van een provincie die na 40 jaar redelijk volwassen is, maar nog steeds volop in ontwikkeling is.

De ChristenUnie staat voor:

- Flevoland levert een substantiële bijdrage aan de nationale woningbouwopgave, mits infrastructuur, openbaar vervoer, maatschappelijke voorzieningen en werkgelegenheid tijdig meegroeien en het Rijk zijn verantwoordelijkheid neemt voor de noodzakelijke investeringen.

- Als richtinggevende groeiambitie voor de woningvoorraad tot 2050 geldt circa 60% in Almere, 50% in Lelystad, 35% in Dronten, 25% in Noordoostpolder, 30% op Urk en 75% in Zeewolde. Deze groei moet in balans worden gerealiseerd: bereikbaarheid, energie, water, werkgelegenheid en maatschappelijke voorzieningen groeien aantoonbaar en tijdig mee.

- Meerjarige afspraken met het Rijk moeten voorzien in de investeringen die nodig zijn voor de verdere ontwikkeling van Flevoland en Nederland.

- Groei van steden en dorpen sluit aan bij de identiteit, schaal en draagkracht van de betreffende gemeente.

- Wij willen geen nieuwe losstaande woonkernen of steden. De ChristenUnie kiest voor versterking en uitbreiding van bestaande steden en dorpen, met behoud van dorps karakter en fijne gemeenschappen.

- De ChristenUnie wil dat woningbouwprogramma's per gemeente aansluiten op de lokale behoefte, met voldoende betaalbare koopwoningen, sociale huur, middenhuur en levensloopbestendige woningen. Door meer geschikte woningen voor ouderen te bouwen en woningaanpassing te ondersteunen, komen bestaande gezinswoningen beschikbaar voor starters en jonge gezinnen.

- De IJmeerverbinding blijft op de agenda als mogelijke langetermijnverbinding voor Almere (Pampus), Flevoland en de noordelijke Randstad. Besluitvorming over aanleg vraagt een zorgvuldige afweging van urgentie, maatschappelijke meerwaarde, haalbaarheid, financiering en andere bereikbaarheidsopgaven.

- Ook de Lelylijn blijft als langetermijninvestering in bereikbaarheid, woningbouw en economische ontwikkeling op de agenda. De voorbereiding en eventuele realisatie worden afgewogen tegen andere urgente opgaven, met een realistisch financierings- en groeipad en het Rijk als hoofdverantwoordelijke.

- Wij versterken Lelystad als provinciehoofdstad en economische kern met gerichte investeringen in bereikbaarheid, woningbouw, voorzieningen en werkgelegenheid, onder meer via Lelystad Next Level en Flevokust.

2.3 Verder kijken dan 2050

De keuzes die we vandaag maken, bepalen ook welke mogelijkheden volgende generaties hebben. Daarom kijkt de ChristenUnie bij ruimtelijke ontwikkeling verder dan 2050.

Ook ontwikkelingen rond Pampus en het Markermeer vragen om een blik op de lange termijn. De provincie denkt hierover mee met Almere, het Rijk en de regio, waarbij bereikbaarheid, water, natuur en leefbaarheid in samenhang worden bekeken.

De ChristenUnie staat voor:

- De provincie werkt samen met het Rijk, gemeenten en regiopartners aan een samenhangende langetermijnvisie voor het Markermeer, IJmeer en de noordelijke Randstad.

- Mogelijke buitendijkse ontwikkelingen worden niet op voorhand uitgesloten, maar moeten meerwaarde hebben voor Flevoland en zorgvuldig worden afgewogen tegen de gevolgen voor natuur, waterkwaliteit, bereikbaarheid, recreatie en leefomgeving.

- De provincie houdt strategische ruimte beschikbaar voor toekomstige woningbouw, infrastructuur en economische ontwikkeling.

2.4 Zorgvuldig omgaan met schaarse ruimte

Wonen, landbouw, natuur, energie, recreatie, economie en defensie vragen allemaal om ruimte. Daardoor moeten we keuzes maken.

De ChristenUnie heeft zich de afgelopen jaren ingezet voor een Omgevingsvisie waarin brede welvaart en zorgvuldig ruimtegebruik centraal staan. Die lijn zetten we voort. Nieuwe ontwikkelingen worden in samenhang afgewogen op hun claims op ruimte, energie, natuur, landbouw, woningbouw en infrastructuur. Water en bodem zijn daarbij medebepalend. Zo kunnen verschillende belangen zorgvuldig tegen elkaar worden afgewogen.

Flevoland heeft 88.000 ha landbouwgrond en is daarmee relatief gezien een van de meest agrarische provincies van Nederland. Hoogwaardige landbouwgrond verdient daarom bijzondere aandacht. Tegelijk hebben we ruimte nodig voor woningen, natuur, infrastructuur, energie en andere ontwikkelingen. De ChristenUnie wil zorgvuldig met deze ruimte omgaan en bij nieuwe ontwikkelingen steeds kijken naar de maatschappelijke noodzaak, de gevolgen voor de landbouw en de mogelijkheden om functies te combineren. Zo maken we keuzes die recht doen aan de verschillende belangen en aan de toekomst van Flevoland.

De ChristenUnie staat voor:

- Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen worden in samenhang afgewogen op hun bijdrage aan of effect op wonen, economie, leefbaarheid, natuur, water en gezondheid.

- Bij keuzes over het gebruik van landbouwgrond worden de kwaliteit van de grond en de mogelijkheden voor alternatieven en functiecombinaties zorgvuldig afgewogen.

- Nieuwe ontwikkelingen mogen niet leiden tot onnodige aantasting of afname van natuur, landschap of leefomgeving.

- Water en bodem zijn medebepalend bij ruimtelijke ontwikkelingen.

- De ChristenUnie wil meer ruimte voor functieverandering op bestaande erven, zoals wonen, zorg en nieuwe bedrijvigheid. Met een praktische Erven Effect Toets willen we samen met gemeenten maatwerk mogelijk maken, waarbij we rekening houden met de identiteit van het gebied, de agrarische omgeving en de gevolgen voor infrastructuur en leefbaarheid. Zonder onnodige extra regels.

- De schaarse ruimte wordt zo verstandig mogelijk benut door functies waar dat passend is te combineren.

- Grote ruimtelijke keuzes worden vroegtijdig besproken met gemeenten, inwoners en maatschappelijke organisaties.

- Provinciale investeringen dragen aantoonbaar bij aan de doelen van de Omgevingsvisie en de brede welvaart van Flevoland.

Onze zekerheid

De ChristenUnie kiest voor ontwikkeling in balans. Met ruimte voor wonen, werken en ondernemen, maar ook voor landbouw, natuur en water. We kijken naar wat vandaag nodig is en naar wat we willen doorgeven aan toekomstige generaties.

Groei is voor ons geen doel op zichzelf. We kiezen voor groei die Flevoland sterker maakt en waarbij bereikbaarheid, energie, water, werkgelegenheid en maatschappelijke voorzieningen mee kunnen groeien.

Zo bouwen we aan een leefbaar, bereikbaar en toekomstbestendig Flevoland.

Hoofdstuk 3

Een bereikbaar Flevoland

3.1 Bereikbaarheid om mee te kunnen doen

Flevoland groeit al jaren snel. Steeds meer mensen wonen, werken, studeren en recreëren in onze provincie. Goede bereikbaarheid is daarom geen luxe, maar een basisvoorwaarde om prettig te kunnen wonen, werken en leven.

Voor de ChristenUnie betekent bereikbaarheid meer dan asfalt alleen. Het gaat erom dat mensen letterlijk met elkaar in verbinding kunnen komen, naar school en werk kunnen, familie kunnen bezoeken, zorg kunnen ontvangen en ondernemers bereikbaar zijn. In een uitgestrekte provincie als Flevoland blijft de auto voor veel inwoners noodzakelijk. Tegelijk willen we dat inwoners een goede keuze hebben tussen auto, openbaar vervoer en fiets. Bij nieuwe wijken en gebiedsontwikkelingen benutten we het STOMP-principe: eerst kijken naar lopen (Stappen), fietsen (Trappen) en openbaar vervoer (Ov), daarna naar deelmobiliteit (Mobility as a service) en de auto (Privévervoer). Dat passen we toe met oog voor de verschillen tussen stad, dorp en landelijk gebied; waar de auto noodzakelijk is, blijft die bereikbaar.

Meer werkgelegenheid in Flevoland helpt bovendien om wonen, werken en recreëren dichter bij elkaar te brengen en lange dagelijkse reizen te beperken.

Flevoland kan niet blijven groeien als wegen, openbaar vervoer en andere verbindingen achterblijven. Wie van Flevoland vraagt woningen te bouwen en ruimte te bieden aan nationale opgaven, moet ook investeren in de bereikbaarheid die daarvoor nodig is.

3.2. Eerst onze eigen basis op orde

De provincie is verantwoordelijk voor een belangrijk deel van de Flevolandse infrastructuur. Wegen, bruggen, sluizen en fietspaden moeten veilig, betrouwbaar en goed onderhouden zijn. De komende jaren vergen beheer, onderhoud en vervanging forse investeringen. Omdat de beschikbare middelen begrensd zijn, moeten duidelijke prioriteiten worden gesteld.

Flevoland heeft grote ambities voor de toekomst. Maar de werkelijkheid van vandaag vraagt om keuzes. Niet alles kan tegelijk en niet iedere investering kan op korte termijn worden gedaan. Daarom stellen we prioriteiten: eerst zorgen dat de bestaande infrastructuur veilig en betrouwbaar is en noodzakelijke knelpunten worden aangepakt. Ook grote toekomstige investeringen, zoals de Lelylijn, de IJmeerverbinding en een Keteltunnel, moeten we zorgvuldig tegen elkaar en tegen andere opgaven afwegen en prioriteren. Daarbij kijken we naar de maatschappelijke meerwaarde, de urgentie, de kosten, de financiering en wat een investering betekent voor andere opgaven. Zo maken we bewuste keuzes voor wat vandaag nodig is en wat Flevoland op lange termijn verder helpt. De uitval van belangrijke wegen en bruggen kan grote gevolgen hebben voor inwoners en ondernemers. Daarom kijken we ook naar de kwetsbaarheid van het wegennet, alternatieve routes en goede afspraken bij storingen, werkzaamheden en calamiteiten.

De ChristenUnie staat voor:

- Een motorrijtuigenbelasting (MRB) die past bij de (infrastructurele) bijdrage van Flevoland.
- Onderhoud, verkeersveiligheid en tijdige vervanging van provinciale wegen, bruggen, sluizen en fietsinfrastructuur krijgen prioriteit.
- Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen geldt de STOMP-methode als uitgangspunt.
- Bij beheer en onderhoud maken we transparante keuzes over het gewenste onderhoudsniveau waarin differentiatie mogelijk is, zonder concessies aan verkeersveiligheid en de betrouwbaarheid van essentiële verbindingen.
- Bij nieuwe groeiopgaven maakt de provincie vooraf inzichtelijk welke investeringen in bereikbaarheid nodig zijn en wie daarvoor verantwoordelijk is.
- Provinciale Staten worden vroegtijdig betrokken wanneer keuzes nodig zijn in grote infrastructurele investeringen.

- De ChristenUnie wil de Spuiweg voortvarend realiseren om Urk en de zuidwesthoek van de Noordoostpolder veilig en toekomstbestendig te ontsluiten. Daarbij pakken we de Spuiweg en de Domineesweg in samenhang aan, beperken we de gevolgen voor omwonenden en agrarische ondernemers en zorgen we voor veilige routes voor fietsers, landbouwverkeer en lokaal verkeer.

- De provincie maakt met Rijkswaterstaat, gemeenten en andere wegbeheerders afspraken over calamiteitenplannen, alternatieve routes en tijdige communicatie bij afsluitingen.

3.3 Flevoland in verbinding met Nederland

Veel verbindingen die voor Flevoland van groot belang zijn, vallen niet onder verantwoordelijkheid van de provincie. Dat geldt ook voor de brugverbindingen tussen Flevoland en het vasteland: het beheer, onderhoud en de tijdige vervanging daarvan zijn een verantwoordelijkheid van het Rijk. Toch zijn deze verbindingen bepalend voor onze bereikbaarheid, woningbouw en economische ontwikkeling. Daarom komt de provincie samen met gemeenten en omliggende regio's stevig op voor de bereikbaarheid van Flevoland.

Nationale woningbouw, economische ontwikkeling en nieuwe defensieactiviteiten kunnen niet los worden gezien van investeringen in de infrastructuur die daarvoor nodig is. Ook infrastructuur buiten onze provinciegrens kan van grote betekenis zijn voor inwoners en ondernemers in Flevoland.

De ChristenUnie staat voor:

- De ChristenUnie houdt de Lelylijn en IJmeerverbinding als strategische verbindingen voor de lange termijn op de agenda bij het Rijk. Aanleg is geen vanzelfsprekendheid. Urgentie, maatschappelijke meerwaarde, haalbaarheid en financiering worden afgewogen tegen andere investeringen. Onderhoud van bestaande verbindingen en de aanpak van urgente knelpunten krijgen voorrang. Het Rijk is hoofdverantwoordelijk voor de financiering.

- De provincie zet de noodzakelijke investeringen in de A27, A28 en N50 structureel op de agenda bij het Rijk en stuurt aan op concrete afspraken over investeringen en bereikbaarheid.

- De Ketelbrug is de belangrijkste rechtstreekse wegverbinding tussen Noordelijk en Zuidelijk Flevoland en daarmee van groot belang voor de bereikbaarheid en economie van onze provincie. We dringen bij het Rijk aan op betrouwbaar onderhoud, tijdige vervanging en het aanpakken van bestaande knelpunten. Ook de mogelijkheden voor de lange termijn, waaronder een Keteltunnel, moeten we afwegen op bereikbaarheid, veiligheid, urgentie, kosten en financiering én prioriteren ten opzichte van andere investeringen. Een toekomstige tunnel mag geen reden zijn om noodzakelijke verbeteringen aan de huidige verbinding uit te stellen.

- Bij nieuwe nationale opgaven in Flevoland maakt de provincie vooraf afspraken met het Rijk over de benodigde infrastructuur en de financiering daarvan. Rijksinfrastructuur is in beginsel een verantwoordelijkheid van het Rijk. Een provinciale bijdrage is geen automatisme en kan alleen aan de orde zijn bij aantoonbare Flevolandse meerwaarde, duidelijke afspraken en een zorgvuldig besluit van Provinciale Staten.

- Flevoland trekt bij grote bereikbaarheidsopgaven zoveel mogelijk met één gezamenlijke boodschap richting het Rijk.

3.4 Openbaar vervoer dat bij Flevoland past

Goed openbaar vervoer is onmisbaar voor jongeren, ouderen, mensen zonder auto en inwoners die afhankelijk zijn van verbindingen naar werk, onderwijs en zorg. Dat geldt niet alleen voor de grote steden, maar juist ook voor kleinere kernen en het landelijk gebied.

Tegelijk moeten we onder ogen zien dat het huidige vervoerssysteem niet overal voldoende aansluit bij wat Flevoland nodig heeft. De problemen rond de uitvoering van het busvervoer door EBS en de gevolgen daarvan voor betrouwbaarheid, rituitval en continuïteit zien wij als een zorgelijke ontwikkeling. Inwoners moeten kunnen vertrouwen op het openbaar vervoer. Alleen meer van hetzelfde is daarom niet de oplossing. De ChristenUnie wil onderzoeken of een andere inrichting van het Flevolandse vervoerssysteem beter aansluit bij de manier waarop inwoners reizen en bij de verschillen tussen steden, dorpen en het landelijk gebied.

De ChristenUnie staat voor:

- De provincie onderzoekt een andere inrichting van het Flevolandse vervoerssysteem, waarin vaste buslijnen, vervoer op aanvraag, flexvervoer en andere vervoersmogelijkheden als één geheel worden bekeken. Daarbij onderzoeken we samen met gemeenten hoe ook doelgroepen- en leerlingenvervoer hier beter op kunnen aansluiten.

- Kleine kernen en het landelijk gebied blijven bereikbaar, waarbij niet overal dezelfde vorm van vervoer nodig is.

- De provincie blijft EBS gedurende de resterende looptijd van de concessie aanspreken op de uitvoering en stuurt op aantoonbare verbetering en betrouwbare dienstverlening. Tegelijkertijd zorgt de provincie voor een zorgvuldige overgang naar een nieuwe vervoerder, waarbij de continuïteit van het openbaar vervoer en duidelijke informatie aan reizigers vooropstaan. Bij nieuwe concessies wegen betrouwbaarheid, betaalbaarheid, bereikbaarheid en continuïteit zwaar mee.

- Bij een nieuwe aanbesteding van het openbaar vervoer eisen we dat reizigers, gemeenten en belangenorganisaties vroegtijdig en actief worden betrokken, zodat het vervoersaanbod aansluit bij wat inwoners nodig hebben.

- We onderzoeken pilots met zelfrijdend vervoer als aanvulling op het openbaar vervoer. Verkeersveiligheid, toegankelijkheid en betrouwbaarheid zijn daarbij voorwaarden.

- Stations en mobiliteitshubs worden verder ontwikkeld als plekken waar verschillende vormen van vervoer goed op elkaar aansluiten.

3.5 Bereikbaarheid en Defensie

Flevoland levert een belangrijke bijdrage aan de nationale defensieopgave. De ontwikkeling van de kazerne bij Zeewolde, de komst van F-35's naar Lelystad Airport en andere defensieactiviteiten hebben gevolgen voor infrastructuur, bereikbaarheid en leefomgeving.

Als het Rijk ruimte vraagt in Flevoland, hoort daar ook verantwoordelijkheid bij voor de gevolgen voor onze infrastructuur, gemeenten, inwoners en ondernemers.

Tegelijk biedt de komst van Defensie kansen. Investeringen, kennis en voorzieningen op het gebied van infrastructuur, zorg, onderwijs en innovatie kunnen ook van betekenis zijn voor de samenleving in Flevoland. Daarom kijken we niet alleen naar wat Defensie van onze provincie vraagt, maar ook naar hoe we elkaars kennis, voorzieningen en kracht kunnen benutten.

De ChristenUnie staat voor:

- De ChristenUnie wil dat de provincie bij de verdere uitwerking van de kazerne bij Zeewolde, de komst van de F-35 naar Lelystad Airport en andere defensieontwikkelingen concrete afspraken maakt met het Rijk over investeringen in infrastructuur, bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid. Tegenover de ruimte die Flevoland biedt, staan passende investeringen van het Rijk die ook ten goede komen aan onze inwoners en ondernemers.

- De provincie zet zich richting het Rijk maximaal in voor passende compensatie voor inwoners en ondernemers die onevenredig worden geraakt door defensieactiviteiten, waaronder de kazerne bij Zeewolde en de komst van de F-35 naar Lelystad Airport.

- Kosten die rechtstreeks voortkomen uit nationale defensieopgaven worden niet afgewenteld op provincie, gemeenten of inwoners.

- De provincie brengt Defensie, gemeenten, onderwijs, zorg en bedrijfsleven bij elkaar om investeringen, kennis en voorzieningen zoveel mogelijk ten goede te laten komen aan Flevoland, onder meer op het gebied van zorg, onderwijs, innovatie en economische ontwikkeling.

3.6 Verkeersveiligheid

Iedereen moet veilig onderweg kunnen zijn. Door de groei van Flevoland neemt het verkeer toe en komen verschillende verkeersstromen vaker samen. Landbouwverkeer, vrachtverkeer, fietsers en automobilisten maken soms gebruik van dezelfde routes. Nieuwe woonwijken, bedrijventerreinen en defensieontwikkelingen zorgen bovendien voor extra verkeersbewegingen.

Verkeersveiligheid moet daarom vanaf het begin onderdeel zijn van ruimtelijke en infrastructurele keuzes.

De ChristenUnie staat voor:

- Provinciale wegen, kruispunten en oversteekplaatsen worden veilig ingericht, met bijzondere aandacht voor plekken waar fietsers, landbouwverkeer, vrachtverkeer en automobilisten samenkomen.

- Schoolroutes en veelgebruikte fietsverbindingen krijgen extra aandacht.

- De provincie werkt met gemeenten aan veilige verbindingen in en rond woonkernen.

- Verkeersveiligheid wordt vanaf het begin meegenomen bij nieuwe woningbouwlocaties, bedrijventerreinen en defensieontwikkelingen.

- De provincie gaat met Rijkswaterstaat in gesprek over minder frequente brugopeningen in drukke zomerperioden waar deze vooral nodig zijn voor de pleziervaart, bijvoorbeeld eenmaal per uur in

plaats van ieder half uur. Zo verbeteren we de doorstroming en verkeersveiligheid en blijft er ruimte voor recreatievaart. Voor provinciale bruggen hanteren we hetzelfde uitgangspunt.

3.7 Fiets en duurzame mobiliteit

De fiets is voor veel Flevolanders een belangrijk vervoermiddel voor school, werk, voorzieningen en ontspanning. Veilige, directe en goed onderhouden fietsroutes dragen bij aan bereikbare steden en dorpen, een gezonde leefstijl en duurzaam vervoer. Daarom willen we het fietsnetwerk als volwaardig onderdeel van de Flevolandse mobiliteit verder versterken.

De ChristenUnie staat voor:

- Veilige, comfortabele en goed onderhouden provinciale fietsroutes, met extra aandacht voor schoolroutes en drukke oversteekpunten.
- Een samenhangend fietsnetwerk met directe verbindingen tussen woonkernen, scholen, stations, werklocaties, natuur- en recreatiegebieden.
- Gerichte investeringen in doorfietsroutes waar de fiets een aantrekkelijk alternatief kan zijn voor korte en middellange autoritten.
- Voldoende, veilige en toegankelijke fietsvoorzieningen bij stations, mobiliteitshubs en belangrijke publieke en recreatieve bestemmingen.
- De provincie werkt met gemeenten, terreinbeherende organisaties en andere partners aan een goed aansluitend provinciaal, gemeentelijk en recreatief fietsnetwerk.
- Investeringen in mobiliteit moeten bereikbaarheid, verkeersveiligheid, gezondheid en duurzaam vervoer aantoonbaar versterken.

3.8 Europese kansen benutten

De bereikbaarheidsopgaven van Flevoland vragen om grote investeringen. Niet alle financiering hoeft uit Flevoland of Den Haag te komen. Ook Europa biedt mogelijkheden voor infrastructuur, duurzame mobiliteit en nieuwe vervoersoplossingen.

De ChristenUnie staat voor:

- Bij grote infrastructurele projecten onderzoekt de provincie standaard de mogelijkheden voor Europese financiering en cofinanciering.
- Flevoland werkt met gemeenten, provincies en Europese regio's samen om Europese investeringen binnen te halen en onze positie in Europese vervoersnetwerken te versterken.

Onze zekerheid

Bereikbaarheid is geen luxe, maar een voorwaarde om mee te kunnen doen.

Daarom kiest de ChristenUnie eerst voor een veilige en betrouwbare basis. We investeren gericht in de verbindingen die Flevoland nodig heeft en spreken het Rijk aan op zijn verantwoordelijkheid voor nationale infrastructuur en opgaven. Onze keuzes dragen bij aan bereikbaarheid die betrouwbaar, betaalbaar en duurzaam is.

Zo houden we Flevoland veilig en bereikbaar, nu en voor de toekomstige generaties na ons.

Hoofdstuk 4

Landbouw, natuur, water en visserij in balans

4.1 Toekomst voor de landbouw

Landbouw hoort bij Flevoland. Onze vruchtbare grond, innovatieve boeren en sterke voedselketen zijn van grote waarde voor onze provincie en voor Nederland. Boeren produceren ons voedsel, beheren een groot deel van ons landschap en dragen bij aan de economie en leefbaarheid van het landelijk gebied.

Voor de ChristenUnie begint landbouwbeleid bij rentmeesterschap. We willen zorgvuldig omgaan met bodem, water en natuur en tegelijk ruimte bieden aan boeren om een rendabel bedrijf te houden. Wie van boeren vraagt te investeren in verduurzaming, natuur en water, moet ook oog hebben voor hun toekomstperspectief. Het inzetten en versterken van agrarisch natuurbeheer is daar onderdeel van.

Bij de verschillende opgaven in het landelijk gebied kan actief grondbeleid helpen om ruimte te vinden voor landbouw, natuur en water, zonder ondernemers onnodig klem te zetten. De ChristenUnie wil daarom de mogelijkheden van een provinciale grondbank benutten en daarbij samenwerken met het Rijksvastgoedbedrijf.

Groei en schaalvergroting zijn voor ons geen doel op zichzelf. Het gaat om volhoudbare landbouw die economisch gezond is en zorgvuldig omgaat met bodem, water, natuur en de volgende generatie. Europese fondsen zoals het GLB (gemeenschappelijk landbouwbeleid) worden daarbij gebruikt en vormen een belangrijke pijler bij het ondersteunen van de landbouwtransitie.

Met de Landbouwvisie Flevoland is de afgelopen periode een belangrijke koers voor de toekomst van onze landbouw vastgesteld. Daar bouwen we op voort. Niet één landbouwvorm is de norm. We sturen op resultaten en geven boeren ruimte om met vakmanschap en innovatie die resultaten te bereiken.

Onderwijs, onderzoek en praktijk zijn daarbij onmisbaar voor innovatie en het opleiden van een nieuwe generatie vakmensen.

De ChristenUnie staat voor:

- De provincie geeft boeren ruimte om te ondernemen, te vernieuwen en te investeren in een rendabel en toekomstbestendig bedrijf.
- Er blijft ruimte voor verschillende landbouwvormen, waaronder gangbare, biologische en natuurinclusieve landbouw. De provincie stuurt op resultaten voor bodem, water, natuur en uitstoot en niet op één voorgeschreven bedrijfsmodel.
- De provincie ondersteunt jonge boeren en bedrijfsopvolgers bij innovatie, verduurzaming en bedrijfsovername, zodat een nieuwe generatie perspectief houdt om in Flevoland te boeren.
- Ruimte voor innovatie en nieuwe technieken die bijdragen aan een toekomstbestendige en volhoudbare landbouw.
- De samenwerking tussen boeren, onderwijs en kennisinstellingen wordt versterkt, waaronder Aeres en Warmonderhof in Dronten en de Boerderij van de Toekomst van Wageningen University & Research, zodat kennis en innovatie sneller hun weg naar het erf vinden en voldoende vakmensen worden opgeleid.
- Iedere Flevolandse leerling maakt tijdens zijn of haar schooltijd kennis met landbouw, voedselproductie en de ontstaansgeschiedenis van Flevoland.
- Ondersteuning van agrarisch natuur- en landschapsbeheer, met een passende vergoeding voor boeren die hieraan bijdragen.

- De provincie zet een grondbank en vrijwillige kavelruil gericht in om bedrijfsopvolging, toekomstbestendige landbouw en gebiedsopgaven mogelijk te maken, in samenwerking met het Rijksvastgoedbedrijf.

- Bij gebiedsprocessen kiest de provincie eerst voor vrijwilligheid, maatwerk en samenwerking met grondeigenaren en ondernemers.

4.2 Stikstof: van stilstand naar oplossingen

Natuur is onderdeel van Gods schepping en heeft waarde in zichzelf. Als rentmeesters hebben we de opdracht om zorgvuldig om te gaan met wat ons is toevertrouwd en dit door te geven aan volgende generaties. Natuur is daarnaast belangrijk voor biodiversiteit, gezondheid, schoon water en een aantrekkelijke leefomgeving. Met de Oostvaardersplassen, Lepelaarplassen, bossen en grote wateren heeft Flevoland bijzondere natuur van nationale en internationale betekenis.

De ChristenUnie kiest daarom voor bescherming en herstel van bestaande natuur en voor uitbreiding waar dat mogelijk en verantwoord is. We versterken natuurverbindingen en de biodiversiteit binnen én buiten natuurgebieden. Daarbij zoeken we steeds naar een goede balans tussen natuur, landbouw, water en leefbaarheid.

Inwoners, boeren, terreinbeheerders en maatschappelijke organisaties worden betrokken bij natuurkeuzes die hen raken, op een moment dat hun inbreng nog verschil kan maken. Niet iedere wens kan worden overgenomen. Wel willen we luisteren naar de kennis en ervaring van mensen die dagelijks met de gevolgen van een besluit te maken hebben. Vooraf maken we duidelijk waar ruimte is voor invloed en achteraf laten we zien wat met de inbreng is gedaan.

Bossen en bomen De Flevolandse Bossenstrategie blijft voor ons een belangrijke leidraad. We zetten in op uitbreiding van bos en bomen, met als beleidsdoelen 1.200 hectare extra in 2030 en 1.700 hectare in 2050. Tegelijk investeren we in de kwaliteit en vitaliteit van bestaande bossen. Nieuwe aanplant krijgt ruimte waar die goed past, ook in groenblauwe verbindingen, bij gebiedsontwikkelingen en via landschapselementen, erf- en windsingels en agroforestry. Schaarse ruimte vraagt om slimme combinaties, maar mag geen reden zijn om natuuruitbreiding bij voorbaat uit te sluiten.

Biodiversiteit in de hele provincie Met het Programma Flevoland Natuurinclusief en het Actieplan Biodiversiteit versterken we natuur binnen én buiten beschermde gebieden.

Samen met waterschap, boeren, gemeenten, inwoners en vrijwilligers werken we aan natuurvriendelijke oevers, waterlopen, landschapselementen en ecologische verbindingen.

Verantwoord faunabeheer Faunabeheer moet zorgvuldig, uitlegbaar en gebaseerd op actuele tellingen en onafhankelijke kennis zijn. Preventie van schade en het voorkomen van dierenleed staan voorop. Waar ingrijpen nodig is, gebeurt dat binnen de wettelijke kaders en op ecologische gronden, met aandacht voor landbouwschade, verkeersveiligheid, kwetsbare soorten en verantwoord beheer van grote grazers. De ingezette beheerlijn voor de Oostvaardersplassen blijven we volgen en beoordelen.

Europese Natuurherstelverordening De Europese Natuurherstelverordening vraagt om herstel van ecosystemen. Flevoland bereidt zich voor op de landelijke uitwerking en brengt de eigen kennis en omstandigheden actief in. We kiezen voor haalbare maatregelen die aantoonbaar bijdragen aan natuurherstel, aansluiten bij bestaand beleid en rekening houden met landbouw, vergunningverlening en economische ontwikkeling.

Natuur beleven Natuur moet voor inwoners beleefbaar en toegankelijk blijven, voor zover de draagkracht van gebieden dat toelaat. Goed onderhoud van paden en voorzieningen en natuureducatie helpen om mensen, ook kinderen en jongeren, bij de natuur te betrekken.

De ChristenUnie staat voor:

- Bescherming, goed beheer en herstel van bestaande natuurgebieden én ruimte voor uitbreiding van natuur.

- Versterking van groenblauwe verbindingen en landschapselementen.

- Uitvoering van de Flevolandse Bossenstrategie: meer bos en bomen, met aandacht voor vitale bestaande bossen.

- De ChristenUnie versterkt de biodiversiteit in heel Flevoland met natuurverbindingen, bloemrijke bermen, natuurvriendelijke oevers en natuurlijke leefgebieden. Samen met gebiedspartners volgen we de resultaten en leggen we die voor aan Provinciale Staten.

- Natuurinclusief waterbeheer, agrarisch natuurbeheer en samenwerking met boeren en vrijwilligers.

- Zorgvuldig en onderbouwd faunabeheer, met aandacht voor dierenwelzijn, schadepreventie en verkeersveiligheid.

- Een uitvoerbare aanpak van de Natuurherstelverordening die past bij Flevoland.

- Aanpak van invasieve exoten en monitoring van natuurkwaliteit.

- Toegankelijke natuur, goed onderhouden recreatieve voorzieningen en natuureducatie.

.

4.5 Water als basis voor onze toekomst

Flevoland leeft met water. Waterveiligheid, voldoende zoetwater, schoon oppervlaktewater en voldoende drinkwater zijn voorwaarden voor wonen, landbouw, natuur en economie.

Klimaatverandering zorgt voor langere perioden van droogte en tegelijk voor hevigere regenval. Ook de vraag naar drinkwater neemt toe door de groei van Flevoland. Daarom moeten we zorgvuldig omgaan met het water dat beschikbaar is. We gaan daarbij niet meer alleen uit van ons grondwater maar zoeken ook naar mogelijkheden voor het gebruik van oppervlaktewater. Schoon drinkwater gebruiken we bij voorkeur waarvoor drinkwaterkwaliteit echt nodig is. Voor andere toepassingen willen we ruimte maken voor alternatieven, zoals grijs water.

De ChristenUnie staat voor:

- Zekerheid over voldoende zoetwater voor inwoners, landbouw, natuur en economie.

- Maatregelen die Flevoland beter bestand maken tegen droogte én extreme neerslag.

- De provincie houdt bij ruimtelijke keuzes rekening met bodemdaling en klimaatverandering en werkt met het waterschap aan toekomstbestendige oplossingen voor landbouw, wonen en infrastructuur.

- De provincie kiest bij bodemdaling voor een gebiedsgerichte aanpak. Samen met het waterschap, gemeenten, grondeigenaren, agrariërs en inwoners brengen we per gebied de gevolgen voor landbouw, wonen, infrastructuur en waterbeheer in beeld en werken we aan passende oplossingen.

- Lopende pilots in de bodemdalingsgebieden benutten we om tijdig te bepalen welke maatregelen aantoonbaar werken en na afloop moeten worden voortgezet, aangepast of structureel gemaakt. Voordat de pilots aflopen, leggen Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten een voorstel voor over de resultaten, vervolgaanpak, verantwoordelijkheden en financiering, zodat we daar een eigen afweging in kunnen maken.

- Verbetering van de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater. We onderzoeken met het waterschap en gebruikers waar oppervlaktewater, regenwater of hergebruik van water de druk op grondwater en drinkwater kunnen verminderen.

- Bescherming van bestaande en toekomstige bronnen voor drinkwater.

- De ChristenUnie wil dat de provincie samen met gemeenten, het waterschap, drinkwaterbedrijven en het bedrijfsleven werkt aan waterbesparing en hergebruik van water in de industrie. Bij nieuwe economische ontwikkelingen wordt vooraf samen gekeken of voldoende water beschikbaar is en welke alternatieven voor drinkwater mogelijk zijn.

- De provincie maakt zich bij het Rijk hard voor wet- en regelgeving die het gebruik van grijs water mogelijk maakt. Zo besparen we drinkwater door regenwater of hergebruikt water in te zetten waar drinkwaterkwaliteit niet nodig is.

4.6 Het IJsselmeergebied in balans

Het IJsselmeergebied is van grote betekenis voor Flevoland. Het is natuurgebied, zoetwatervoorraad, leefgebied voor vissen en vogels, ruimte voor recreatie en visserij en tegelijk belangrijk voor waterveiligheid en economie. Juist omdat zoveel belangen hier samenkomen, kunnen keuzes niet los van elkaar worden gemaakt.

De ChristenUnie wil dat ontwikkelingen in het IJsselmeergebied vanuit één samenhangende blik worden beoordeeld. Niet ieder belang kan overal voorrang krijgen.

De ChristenUnie staat voor:

- Bij ontwikkelingen in het IJsselmeergebied weegt de provincie natuur, waterveiligheid, zoetwater, visserij, recreatie, toerisme en economie altijd in samenhang af.

- De strategische functie van het IJsselmeer als zoetwatervoorraad wordt beschermd.

- Nieuwe ontwikkelingen mogen de waterveiligheid en beschikbaarheid van zoetwater niet in gevaar brengen.

- De ChristenUnie wil dat de provincie de gevolgen van een mogelijk hoger en sterker wisselend waterpeil in het IJsselmeer tijdig in beeld brengt. Daarbij kijken we naar waterveiligheid, dijken, buitendijkse gebieden, natuur, havens, recreatie, visserij en de afwatering van Flevoland. Noodzakelijke maatregelen en de financiering daarvan worden met het Rijk, Rijkswaterstaat, het waterschap en gemeenten afgesproken.

Onze zekerheid

Flevoland is gevormd door water en groot geworden met landbouw, visserij en ondernemerschap. Die geschiedenis geeft ons ook verantwoordelijkheid voor wat na ons komt.

De ChristenUnie kiest voor rentmeesterschap en balans. Voor landbouw en visserij met perspectief, voor natuur die we beschermen en goed beheren en voor voldoende schoon en zoet water. We stapelen niet steeds nieuwe doelen, maar kiezen voor haalbare maatregelen die resultaat opleveren.

Daarbij investeren we in vakmanschap, onderwijs en innovatie en geven we een nieuwe generatie ruimte om verder te bouwen aan de sectoren die Flevoland mede hebben gevormd.

Hoofdstuk 5

De economie van genoeg

5.1 Een economie die mensen en samenleving dient

Onze visie is dat een economie mensen dient, en niet andersom. Een sterke economie is belangrijk voor Flevoland. Bedrijven zorgen voor werk, innovatie en inkomsten en dragen bij aan levendige steden en dorpen. Economische groei is echter voor de ChristenUnie geen doel op zichzelf.

Daarom kiezen we voor een economie van genoeg. Niet alles wat kan, hoeft ook te gebeuren. We kijken naar wat economische ontwikkeling bijdraagt aan werkgelegenheid, brede welvaart, onze leefomgeving en de kracht van Flevoland. Daarbij willen we ruimte houden voor ondernemerschap en voor bedrijven die hier geworteld zijn en verantwoordelijkheid nemen voor hun omgeving.

Flevoland groeit. Daar horen ook voldoende en passende banen bij. Veel Flevolanders reizen nu dagelijks de provincie uit voor hun werk. We willen daarom stimuleren dat meer inwoners de mogelijkheid krijgen om in of dichter bij hun eigen provincie te werken. Economische ontwikkeling kan alleen als ook de randvoorwaarden, zoals bereikbaarheid en voldoende energie en water, op orde zijn.

Economische ontwikkeling moet bovendien passen bij de beschikbare arbeidsmarkt en niet automatisch leiden tot meer afhankelijkheid van arbeidsmigratie.

5.2 Ruimte voor ondernemerschap met meerwaarde

Ondernemers zijn onmisbaar voor Flevoland. Van familiebedrijven en zelfstandigen tot innovatieve bedrijven en grote werkgevers. Juist het midden- en kleinbedrijf zorgt voor veel werkgelegenheid, vakmanschap en betrokkenheid bij de lokale samenleving. Daar zijn we trots op.

De provincie moet ondernemers ruimte bieden om te investeren, te vernieuwen en samen te werken. Daarbij kijken we niet alleen naar hoeveel een bedrijf groeit, maar ook naar de waarde die het toevoegt aan Flevoland.

Bij provinciale keuzes over economische ontwikkeling gebruiken we een afwegingsladder. Daarbij kijken we naar de bijdrage aan werkgelegenheid en brede welvaart, de aansluiting bij de Flevolandse arbeidsmarkt, innovatie en vakmanschap en wat ontwikkelingen vragen van schaarse ruimte, energie en water. Ook bereikbaarheid en de gevolgen voor de leefomgeving wegen mee.

De ChristenUnie staat voor:

- Ruimte voor ondernemerschap en een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven die van waarde zijn voor Flevoland.
- Extra aandacht voor het midden- en kleinbedrijf, familiebedrijven en startende ondernemers.
- De provincie beperkt onnodige regeldruk binnen haar eigen bevoegdheden en helpt ondernemers hun weg te vinden bij vergunningen, subsidies en regelingen.
- Bedrijventerreinen die goed bereikbaar zijn en waar beschikbare ruimte zorgvuldig wordt benut.
- Samenwerking tussen ondernemers, gemeenten, onderwijs en kennisinstellingen om economische kansen te benutten.

5.3 Voortbouwen op de kracht van onze regio's

De verschillende delen van Flevoland hebben ieder hun eigen economische kracht. Die verscheidenheid willen we benutten. De provincie hoeft niet overal hetzelfde te stimuleren, maar kan juist voortbouwen op wat in een gebied aanwezig is en kansrijk is voor verdere ontwikkeling.

In Almere liggen kansen rond kennis, hightech, dienstverlening en de stedelijke economie. Lelystad kent sterke verbindingen met logistiek, maakindustrie, Flevokust en innovatie. Dronten en het landelijk gebied hebben met agrofood, ondernemerschap en onderwijs een sterke positie in landbouw en voedsel.

Noordoostpolder en Urk kennen sterke clusters rond landbouw, voedsel, visserij, maritiem en maakindustrie. Emmeloord is als World Potato City het internationale centrum van de aardappelketen, met bedrijven en kennis op het gebied van teelt, handel, verwerking en techniek. Ook Zeewolde kent een sterk ondernemersklimaat, met landbouw, recreatie, bedrijvigheid en nieuwe kansen die samenhangen met de komst van Defensie.

De ChristenUnie staat voor:

- Economische ontwikkeling die aansluit bij de kracht en identiteit van de verschillende delen van Flevoland.
- Versterking van economische clusters door ondernemers, onderwijs, overheden en kennisinstellingen met elkaar te verbinden.
- Samenwerking over gemeente- en provinciegrenzen heen wanneer economische regio's daar in de praktijk ook overheen lopen.

5.4 Vrijetijdseconomie met waarde voor mens en omgeving

De vrijetijdseconomie draagt bij aan werkgelegenheid, ondernemerschap, leefbaarheid en de aantrekkingskracht van Flevoland. Onze provincie heeft een onderscheidend verhaal van water, pionieren, landbouw, visserij, nieuwe natuur, erfgoed en bijzondere gemeenschappen. Dat verhaal willen we beter zichtbaar, beleefbaar en bereikbaar maken voor inwoners en bezoekers, met ruimte voor de eigen identiteit van iedere regio.

Daarvoor is een samenhangende provinciale aanpak nodig waarin ondernemers, gemeenten, erfgoed, cultuur, natuur, water en recreatie elkaar versterken. We ondersteunen initiatieven die kwaliteit toevoegen en economische kansen creëren, maar bewaken tegelijk de draagkracht van natuur, landschap en lokale gemeenschappen. Recreatieve voorzieningen moeten ook toegankelijk en waardevol zijn voor onze eigen inwoners.

De ChristenUnie staat voor:

- Een herkenbare provinciale profilering van Flevoland als bestemming, gebaseerd op ons verhaal van water, pionieren, landbouw, visserij, natuur, erfgoed en cultuur.

- Goed toegankelijke en onderhouden recreatieve fiets-, wandel- en vaarroutes die bestemmingen, steden, dorpen, natuur, water, landschapskunst en erfgoed met elkaar verbinden.

- Ruimte voor passende initiatieven op het gebied van watersport, evenementen, recreatielocaties en meerdaagse verblijfsrecreatie, met aantoonbare meerwaarde voor de omgeving en respect voor natuur, landschap en leefbaarheid.

- Sterkere samenwerking tussen gemeenten, regio's, ondernemers en maatschappelijke organisaties, gericht op spreiding van bezoekers en economische kansen over heel Flevoland en gedurende het hele jaar.

- Landelijke en Europese fondsen, waaronder LEADER, worden benut voor initiatieven van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties die de leefbaarheid, sociale samenhang, duurzame ontwikkeling en economie van het Flevolandse platteland versterken.

- Voorrang gaat naar ontwikkelingen die aantoonbaar bijdragen aan lokale werkgelegenheid, brede welvaart, de leefbaarheid van Flevoland en een onderscheidend aanbod voor inwoners en bezoekers.

5.5 Innovatie en digitalisering met de menselijke maat

Innovatie helpt Flevoland vooruit. Nieuwe technieken kunnen bijdragen aan betere zorg, duurzamere landbouw, slimmer vervoer, nieuwe bedrijvigheid en oplossingen voor tekorten op de arbeidsmarkt.

Digitalisering en kunstmatige intelligentie veranderen de manier waarop we werken en ondernemen. Dat biedt kansen, maar vraagt ook aandacht voor wat dit betekent voor werk en de menselijke maat. Technologie moet ondersteunend zijn aan mensen en niet andersom.

De ChristenUnie staat voor:

- Flevoland biedt ruimte aan bedrijven en kennisinstellingen om nieuwe technieken te ontwikkelen, testen en in de praktijk toe te passen.

- De provincie stimuleert samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en kennisinstellingen rond digitalisering en kunstmatige intelligentie.

- De provincie ontwikkelt een toekomstgerichte aanpak voor digitalisering en data, met aandacht voor privacy, digitale veiligheid, toegankelijkheid en de menselijke maat

- De ChristenUnie is zeer terughoudend met nieuwe datacentra. Alleen initiatieven met aantoonbare meerwaarde voor Flevoland, zorgvuldig ruimtegebruik en een geloofwaardige oplossing voor energie- en netbelasting komen in aanmerking.

- De provincie geeft bij innovatiebeleid voorrang aan initiatieven die maatschappelijke vraagstukken helpen oplossen en de economische kracht van Flevoland versterken.

5.6 Circulaire economie: grondstoffen behouden en verspilling tegengaan

Goed rentmeesterschap betekent dat we zuinig omgaan met grondstoffen en materialen. Wat opnieuw kan worden gebruikt, hoeft niet te worden weggegooid of opnieuw geproduceerd. Dat vermindert verspilling, bespaart grondstoffen en biedt kansen voor innovatie en regionale werkgelegenheid.

De ChristenUnie wil dat Flevoland gericht toewerkt naar een circulaire economie. De provincie geeft daarbij zelf het goede voorbeeld en brengt ondernemers, gemeenten, onderwijs en kennisinstellingen bij elkaar om hergebruik praktisch mogelijk te maken.

De ChristenUnie staat voor:

- Wij stellen bij provinciale inkoop en aanbestedingen duidelijke eisen aan hergebruik, levensduur en vermindering van afval.

- We ondersteunen samenwerking tussen bedrijven om grondstoffen, materialen, warmte en reststromen opnieuw te benutten.

- Wij ondersteunen gemeenten en ondernemers bij circulaire initiatieven en samenwerking op bedrijventerreinen.

- We stimuleren hergebruik van bouwmaterialen bij provinciale projecten en gebiedsontwikkelingen.

- In de landbouw- en voedselketen zetten we in op minder verspilling en een betere benutting van grondstoffen en reststromen.

- De provincie maakt de voortgang meetbaar en legt de resultaten periodiek voor aan Provinciale Staten.

5.7 Lelystad Airport: innovatie met oog voor de omgeving

Lelystad Airport is van betekenis voor innovatie, onderwijs en werkgelegenheid in Flevoland. De luchthaven biedt kansen als proeftuin voor verduurzaming, elektrisch vliegen, vliegopleidingen en nieuwe luchtvaarttechnologie.

Over de openstelling van Lelystad Airport voor burgerluchtvaart besluit het Rijk. Flevoland behartigt daarbij de belangen van inwoners, ondernemers en de regio. Welke keuze het Rijk ook maakt, de provincie moet voorbereid zijn op de gevolgen en kansen die daaruit voortkomen.

Met de komst van Defensie ontstaan nieuwe kansen voor Lelystad Airport en de regio. Die willen we optimaal benutten, met oog voor de leefomgeving en goede afspraken over het beperken van overlast en passende compensatie.

Het Mobiliteit en Infrastructuur Testcentrum (MITC) en het Koninklijk Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum (NLR) in Marknesse bieden daarnaast kansen om Flevoland verder te ontwikkelen als plek voor onderzoek, testen en innovatie.

De ChristenUnie staat voor:

- De kansen die de komst van Defensie biedt, worden benut om Lelystad Airport en het omliggende gebied (LAB 1 en 2) verder te ontwikkelen als proeftuin voor verduurzaming, elektrisch vliegen, vliegopleidingen en nieuwe luchtvaarttechnologie.

- We werken samen met inwoners, agrariërs en ondernemers, waaronder De Lelystadse Boer, om kansen voor de omgeving te benutten, met aandacht voor leefbaarheid en passende compensatie waar nodig.

- Als het Rijk besluit Lelystad Airport open te stellen voor burgerluchtvaart, geldt voor de ChristenUnie als voorwaarde dat er tussen 23.00 en 07.00 uur geen reguliere burgerluchtvaart plaatsvindt.

- Versterking van MITC als kennis- en innovatiecentrum met betekenis voor Flevoland en Nederland.

- We verbinden MITC, NLR, onderwijs en bedrijfsleven, zodat kennis en innovatie ook leiden tot kansen voor Flevolandse bedrijven en inwoners.

5.8 Vakmanschap en onderwijs voor werk dichtbij

Een sterke economie kan niet zonder mensen die het werk doen. Flevoland heeft vakmensen nodig in onder andere ICT en digitale technologie, techniek, landbouw, energie, woningbouw, zorg, logistiek, maritiem en dienstverlening.

Daarom moeten onderwijs en arbeidsmarkt beter op elkaar aansluiten. Dat geldt voor het mbo, maar ook voor verdere ontwikkeling van hoger onderwijs dat aansluit bij wat Flevoland nodig heeft.

De ChristenUnie staat voor:

- De provincie werkt met onderwijs, gemeenten en werkgevers aan de verdere ontwikkeling van mbo en hbo die aansluit bij de groei en economische ontwikkeling van Flevoland.
- Meer mogelijkheden om in Flevoland te leren, stage te lopen en daarna ook te werken.
- Investeren in vakmanschap en opleidingen voor onder andere ICT en digitale technologie zorgt voor een betere aansluiting op het werk dat Flevoland nodig heeft.

5.9 Europa als partner voor gerichte ontwikkeling

Europa biedt kansen voor innovatie, kennis en economische ontwikkeling. Flevoland moet die mogelijkheden benutten en niet wachten tot kansen vanzelf langskomen.

De ChristenUnie staat voor:

- De provincie haalt actief Europese middelen naar Flevoland voor economische ontwikkeling, innovatie en kennis.
- Flevoland bouwt aan sterke Europese samenwerkingen en netwerken die onze ondernemers en kennisinstellingen verder helpen.

Onze zekerheid

De ChristenUnie kiest voor een economie die mensen dient en ruimte geeft aan ondernemerschap. We bouwen voort op de kracht van Flevoland en investeren in vakmanschap, onderwijs, innovatie en een circulaire economie.

De economie van genoeg: we kijken daarbij niet alleen naar hoeveel onze economie groeit, maar vooral naar wat die groei betekent voor mensen, onze leefomgeving en de generaties na ons.

Hoofdstuk 6

Energie voor een groeiend Flevoland

6.1 Energie als voorwaarde voor groei

Flevoland groeit. Er komen woningen bij, bedrijven ontwikkelen zich en onze samenleving wordt steeds afhankelijker van elektriciteit. Zonder voldoende energie kunnen woningen niet worden gebouwd, bedrijven zich niet ontwikkelen en voorzieningen niet goed functioneren. Daarom moet energie-infrastructuur vanaf het begin onderdeel zijn van ruimtelijke keuzes.

De energietransitie gaat tegelijkertijd snel en vraagt veel van inwoners, ondernemers en de samenleving. De ChristenUnie wil vooruit, maar het tempo moet in verhouding blijven tot wat inwoners, ondernemers en gebieden kunnen dragen. Daarom wegen betaalbaarheid, leefomgeving en uitvoerbaarheid mee in provinciale keuzes. Energie moet betrouwbaar, betaalbaar en duurzaam beschikbaar zijn.

6.2 Netcongestie vraagt om regie

Het elektriciteitsnet zit op veel plekken vol. Dat raakt inmiddels bijna alles: woningbouw, bedrijven, maatschappelijke voorzieningen en de verduurzaming van bestaande gebouwen. Netcongestie is daarmee niet alleen een probleem van netbeheerders, maar een provinciaal belang.

De afgelopen periode heeft de ChristenUnie zich ingezet om netcongestie nadrukkelijk op de provinciale agenda te zetten. Mede door onze inzet is € 4 miljoen beschikbaar gekomen voor slimme energieopslag en andere oplossingen voor netcongestie, waaronder thuis- en buurtbatterijen en energiehubs. De grote belangstelling voor de subsidieregeling voor thuisbatterijen laat zien dat inwoners hiermee aan de slag willen. Die inzet zetten we voort. Uitbreiding van het elektriciteitsnet blijft noodzakelijk, maar alleen daarop wachten is niet voldoende. We moeten ook slimmer omgaan met de capaciteit die er al is.

De ChristenUnie staat voor:

- De provincie neemt regie bij netcongestie, stelt via het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (p-MIEK) prioriteiten en zorgt dat gemeenten, netbeheerders, Rijk en ondernemers gezamenlijk werken aan oplossingen.
- De ChristenUnie wil dat nieuwe woonwijken en andere gebiedsontwikkelingen vanaf de planfase netbewust worden ontworpen. Gemeenten, netbeheerders, ontwikkelaars en woningcorporaties maken afspraken over energiezuinige gebouwen, collectieve warmteoplossingen, lokale opwek en opslag, slim laden en het beperken van piekbelasting. Zo kan de beschikbare netcapaciteit beter worden benut, terwijl uitbreiding van het elektriciteitsnet noodzakelijk blijft.
- De provincie zet richting Rijk en netbeheerders maximaal in op snellere uitbreiding en versterking van het elektriciteitsnet.
- De provincie versnelt de ontwikkeling van energiehubs en andere collectieve oplossingen waarbij opwek, opslag en gebruik slim met elkaar worden verbonden.
- Energieopslag krijgt ruimte waar deze daadwerkelijk helpt om het elektriciteitsnet te ontlasten, duurzame energie beter te benutten of de leveringszekerheid te versterken.
- Slimmer energiegebruik wordt gestimuleerd, bijvoorbeeld door energie zoveel mogelijk te gebruiken op momenten dat het net daarvoor ruimte biedt.
- Kennis en ervaringen uit energieprojecten in verschillende delen van Flevoland worden gedeeld, zodat succesvolle oplossingen sneller op andere plekken kunnen worden toegepast.

6.3 Eerst besparen en slimmer benutten

De energietransitie begint niet bij het opwekken van meer energie, maar bij het slimmer omgaan met de energie die we al gebruiken. Energie die we niet gebruiken, hoeven we ook niet op te wekken of over een vol elektriciteitsnet te vervoeren.

Voor de ChristenUnie is dit de afwegingsvolgorde: eerst besparen en bestaande opwek en infrastructuur slimmer benutten, vervolgens opwek, opslag en gebruik verbinden en waar nodig aanvullende opwek realiseren. Noodzakelijke netuitbreiding gaat ondertussen door.

De ChristenUnie staat voor:

- De provincie ondersteunt gemeenten en andere partners met kennis en het delen van succesvolle aanpakken voor energiebesparing en verduurzaming.
- Extra aandacht gaat uit naar inwoners die investeringen in verduurzaming niet of moeilijk zelf kunnen dragen.
- De provincie stimuleert dat bestaande energieopwek waar mogelijk wordt verbonden met de dichtstbijzijnde energievraag, zodat lokaal opgewekte energie ook zoveel mogelijk lokaal kan worden benut.
- Waar wet- en regelgeving of de inrichting van het energiesysteem lokale energiedeling in de weg staat, maakt de provincie zich bij Rijk en netbeheerders sterk voor oplossingen.
- Bij nieuwe ontwikkelingen wordt vanaf het begin bekeken hoe opwek, opslag en gebruik van energie slim met elkaar kunnen worden verbonden.
- De ChristenUnie wil de subsidieregeling voor thuisbatterijen voortzetten en waar nodig uitbreiden, zodat meer huishoudens hun eigen opgewekte energie slim kunnen opslaan en gebruiken. Daarbij hebben we extra aandacht voor inwoners met een kleine beurs en oplossingen die aantoonbaar bijdragen aan een betaalbare energierekening en minder druk op het elektriciteitsnet.

6.4 Een afgewogen energiemix

Flevoland levert al jarenlang een grote bijdrage aan de opwek van duurzame energie. Voor de toekomst willen we niet afhankelijk zijn van één energiebron of techniek. Een betrouwbare energievoorziening vraagt om verschillende oplossingen die elkaar aanvullen.

Wind- en zonne-energie blijven belangrijke bronnen. Daarnaast kijken we naar de mogelijkheden van energieopslag, waterstof, geothermie, riothermie, aquathermie, energiebesparing, isolatie en slimme energienetten. Als ontwikkelingen daar in de toekomst aanleiding toe geven, geldt dat ook voor nieuwe technieken zoals kleine modulaire kernreactoren (SMR's).

Bij aanvullende energieopwek kijken we nadrukkelijk naar combinaties met plekken waar de energievraag groot is. Zo kunnen opwek, opslag en gebruik dichter bij elkaar worden gebracht. Daarbij wegen we de gevolgen voor inwoners en landschap mee en willen we verrommeling voorkomen.

Voor nieuwe grootschalige ruimteclaims geldt dat nut en noodzaak duidelijk moeten zijn. We zoeken eerst naar mogelijkheden binnen bestaande locaties en naar meervoudig ruimtegebruik.

6.5 Waterstof, duurzame warmte en kennis

Niet alle energievragen kunnen met elektriciteit worden opgelost. Waterstof en duurzame warmte kunnen een belangrijke rol spelen voor bedrijven en andere toepassingen.

Flevoland moet daarom aangesloten zijn op landelijke ontwikkelingen rond waterstof. Ook geothermie, aquathermie en riothermie kunnen op geschikte plekken bijdragen aan een betrouwbare warmtevoorziening.

De ChristenUnie staat voor:

- Aansluiting van Flevoland op de landelijke waterstofinfrastructuur en benutting van kansen die daarbij ontstaan.
- De provincie richt zich bij waterstof op toepassingen waar elektrificatie niet of moeilijk mogelijk is, maar ook op situaties waarin waterstof een duidelijke meerwaarde heeft.
- Ontwikkeling van duurzame warmtebronnen en warmtenetten waar deze betrouwbaar, betaalbaar en passend bij het gebied zijn.
- Ontwikkelingen rond waterstof, opslag en duurzame warmte worden verbonden aan onderwijs en bedrijfsleven, zodat kennis en vakmanschap ook in Flevoland worden opgebouwd.

6.6 Energie vraagt ruimte en een sterke infrastructuur

Energie-infrastructuur is zichtbaar in onze leefomgeving. Hoogspanningsverbindingen, onderstations, windmolens, zonnevelden, batterijen en andere voorzieningen vragen ruimte. Die ruimte is schaars en dezelfde grond is ook nodig voor wonen, landbouw, natuur, economie en recreatie.

Daarom willen we energievoorzieningen zorgvuldig inpassen en beschikbare ruimte zoveel mogelijk dubbel gebruiken.

Flevoland blijft bijdragen aan de nationale energieopgave, maar biedt niet automatisch ruimte aan iedere nieuwe energieclaim. Bij nieuwe nationale energie-infrastructuur wegen nut en noodzaak, ruimtebeslag, gevolgen voor inwoners en leefomgeving en de betekenis voor Flevoland mee.

Wanneer Flevoland ruimte biedt aan nationale energie-infrastructuur, hoort daar een eerlijke verdeling van lusten en lasten bij.

De uitbreiding van het hoogspanningsnet is noodzakelijk om Flevoland ook in de toekomst van voldoende energie te voorzien. De provincie moet daarvoor actief samenwerken met het Rijk, netbeheerders en gemeenten en tijdig ruimte reserveren voor noodzakelijke infrastructuur.

De ontwikkelingen rond de Máximacentrale laten zien hoe bestaande energie-infrastructuur breder kan worden benut voor elektriciteit, flexibiliteit, opslag en mogelijk waterstof. Die mogelijkheden willen we benutten.

Onze zekerheid

De energietransitie is voor de ChristenUnie geen doel op zichzelf, maar een vorm van rentmeesterschap. We willen zorgvuldig omgaan met de schepping en tegelijk zorgen voor een betrouwbare energievoorziening die wonen, werken en ondernemen mogelijk maakt.

Daarom benutten we eerst beter wat er al is en voegen we vervolgens gericht toe wat nodig is. We investeren in een sterk en slim energienet en een afgewogen energiemix, met oog voor betaalbaarheid en onze leefomgeving.

Zo werken we aan een betrouwbare energievoorziening voor vandaag en de toekomstige generaties na ons.

Hoofdstuk 7

Cultuur, erfgoed en Flevolandse identiteit

7.1 Cultuur verbindt Flevoland

Flevoland is als provincie jong, maar kent een geschiedenis van meer dan duizend jaar en verschillende identiteiten. Cultuur, erfgoed en tradities brengen mensen samen en helpen ons door te geven wat van waarde is.

Cultuur verbindt generaties en gemeenschappen. Juist in een tijd waarin ontmoeting niet altijd vanzelfsprekend is, zijn culturele instellingen, verenigingen, bibliotheken en andere ontmoetingsplekken van grote waarde. Daarom is cultuur voor de ChristenUnie een onmisbaar onderdeel van brede welvaart.

De provincie maakt geen cultuur, maar zorgt wel voor een sterke culturele infrastructuur en brengt mensen en organisaties bij elkaar. Zo dragen we eraan bij dat cultuur, erfgoed en creativiteit toegankelijk zijn voor Flevolanders in de hele provincie.

7.2 Meer dan 1000 jaar geschiedenis

Van Schokland en de voormalige Zuiderzee tot de drooglegging, de pioniers en de ontwikkeling van onze steden en dorpen: Flevoland heeft een geschiedenis die het verdient om verteld, beleefd en doorgegeven te worden.

Flevoland kent verschillende verhalen, tradities en gemeenschappen. Die verschillende identiteiten moeten zichtbaar blijven, terwijl we de verbinding tussen de verschillende delen van Flevoland versterken en samen het verhaal van onze provincie doorgeven.

Onze identiteit wordt niet alleen bepaald door gebouwen en landschappen. Ook tradities, dialecten, muziek, ambachten en het maritieme verleden van de voormalige Zuiderzee horen daarbij. De levende tradities van onder meer Urk, het bijzondere verhaal van Schokland en onze Swifterbantcultuur maken daar onlosmakelijk deel van uit.

Ook dijken, open ruimte, landschapskunst en bijzondere architectuur geven Flevoland karakter.

De provincie heeft geïnvesteerd in de ontwikkeling van BataviaLand tot een nationaal museum waar het verhaal van Flevoland, de Zuiderzee en de drooglegging wordt verteld aan inwoners, scholieren en bezoekers uit heel Nederland.

De ChristenUnie staat voor:

- De ChristenUnie behoudt en versterkt het materiële en immateriële erfgoed van Flevoland, waaronder tradities, streekcultuur, dialecten, ambachten en het maritieme verleden, en zet dit in om inwoners met elkaar te verbinden.
- Erfgoed krijgt een herkenbare plek binnen provinciale gebiedsontwikkelingen.
- De provincie brengt erfgoed, onderwijs, recreatie en toerisme sterker met elkaar in verbinding.
- De ontwikkeling van Batavialand tot nationaal museum wordt volgens de afgesproken ambitie gerealiseerd.
- De samenwerking tussen musea, erfgoedorganisaties, gemeenten en vrijwilligers wordt versterkt.

7.3 Kunst en cultuur voor iedereen

Cultuur gaat niet alleen over het verleden, maar ook over de toekomst. Flevoland biedt ruimte aan talent, creativiteit en vernieuwing. Een aantrekkelijk cultureel klimaat is van waarde voor de hele provincie.

Koren, muziekverenigingen, fanfares, toneelverenigingen en andere vormen van amateurkunst brengen mensen samen.

Ze geven ruimte aan talent en vrijwilligers en dragen bij aan sterke gemeenschappen in dorpen en steden.

Provinciale cultuurmiddelen moeten betekenis hebben voor heel Flevoland. Niet alleen de grote steden, maar ook dorpen en kleinere kernen moeten kunnen profiteren van provinciaal cultuurbeleid.

De ChristenUnie staat voor:

- De Bij de verdeling van provinciale cultuurmiddelen is er aandacht voor dorpen en kleinere gemeenschappen.
- De provincie stimuleert samenwerking tussen kunstenaars, culturele instellingen, amateurkunstverenigingen, gemeenten en maatschappelijke organisaties.
- Cultuur moet ook inwoners bereiken voor wie deelname niet vanzelfsprekend is, bijvoorbeeld ouderen en mensen met een beperking.
- Flevolandse makers en creatieve ondernemers krijgen ruimte om zich te ontwikkelen en samen te werken.
- Provinciale regelingen zijn toegankelijk en uitvoerbaar voor culturele en erfgoedorganisaties die voor een belangrijk deel op vrijwilligers draaien.

7.4 Een sterke culturele infrastructuur

Bibliotheken, musea, culturele instellingen, amateurkunst en erfgoedorganisaties vormen samen een netwerk waarin mensen leren, elkaar ontmoeten en inspiratie opdoen. De provincie versterkt dit netwerk door organisaties met elkaar te verbinden, kennis te delen en samenwerking over gemeentegrenzen heen te stimuleren.

Het Flevolands Cultuurforum brengt cultuur, erfgoed, bibliotheken, onderwijs, gemeenten en maatschappelijke organisaties bij elkaar om kennis te delen en nieuwe samenwerkingen op te bouwen. De opbrengsten worden benut voor verdere samenwerking.

De ChristenUnie staat voor:

- Structurele samenwerking tussen culturele instellingen, musea, bibliotheken, onderwijs, gemeenten en maatschappelijke organisaties.
- Bibliotheken worden betrokken als belangrijke partners bij cultuur, taal, ontmoeting en educatie.
- Minimaal eenmaal per Statenperiode organiseert de provincie een Flevolands Cultuurforum.

7.5 Cultuureducatie en taal

Kunst en cultuur helpen jongeren hun talenten te ontdekken en zich te ontwikkelen. Veel kinderen maken op de basisschool en in het voortgezet onderwijs kennis met cultuur. Juist tijdens de mbo-periode valt die lijn vaak weg. De ChristenUnie heeft zich er de afgelopen jaren voor ingezet dat ook mbo-studenten een volwaardige plek krijgen binnen de provinciale cultuureducatie. Die lijn zetten we voort.

Ook taal bepaalt of mensen kunnen meedoen. Bibliotheken, onderwijs, gemeenten, werkgevers en maatschappelijke organisaties hebben ieder een rol bij het tegengaan van laaggeletterdheid. De provincie kan partijen verbinden en deze inzet koppelen aan de Sociale Agenda.

De ChristenUnie staat voor:

- Alle mbo-studenten krijgen een volwaardige en structurele plek binnen de provinciale cultuureducatie, zodat kunst en cultuur bereikbaar zijn voor jongeren in iedere onderwijsroute.
- De provincie versterkt de samenwerking tussen mbo, bibliotheken, musea, theaters, culturele instellingen en makers en stimuleert een provinciebreed aanbod dat aansluit bij de leefwereld van jongeren.
- De ChristenUnie kiest voor een brede, samenhangende aanpak van laaggeletterdheid, verbonden aan onderwijs, werk, gezondheid, bestaanszekerheid, digitale vaardigheden en volwaardig meedoen. Via de Sociale Agenda brengt de provincie gemeenten, bibliotheken, onderwijs, werkgevers en maatschappelijke organisaties bijeen en stuurt zij op concrete resultaten.
- Bibliotheken behouden hun huidige rol en taken op het gebied van taal, lezen, digitale vaardigheden, educatie en ontmoeting en blijven een herkenbare en laagdrempelige voorziening in de Flevolandse gemeenten.

Onze zekerheid

De ChristenUnie kiest voor een provincie die haar geschiedenis kent, haar verschillende identiteiten zichtbaar houdt en de verbinding tussen gemeenschappen versterkt.

Een provincie bouw je niet alleen met woningen, wegen en bedrijventerreinen. Je bouwt haar ook met verhalen, tradities, ontmoeting, creativiteit en erfgoed. Wat van waarde is, willen we bewaren, versterken en doorgeven aan de volgende generaties.

Hoofdstuk 8

Een betrouwbare provincie

8.1 Een provincie die dichtbij mensen staat

Een goede overheid staat ten dienste van de samenleving. Zij is zichtbaar, benaderbaar en betrouwbaar. Voor de ChristenUnie betekent betrouwbaar bestuur: zeggen wat je doet, doen wat je zegt en eerlijk zijn over wat de provincie wel en niet kan. Vertrouwen in de overheid is niet vanzelfsprekend. Het moet blijken uit de manier waarop besluiten worden genomen en afspraken worden nagekomen.

Inwoners, agrarische ondernemers, vissers, ondernemers en maatschappelijke organisaties moeten vanaf het begin kunnen meepraten over besluiten die hen raken. Hun kennis en praktijkervaring helpen om betere keuzes te maken. Daarom maken we vooraf duidelijk waarover zij kunnen meedenken en laten we achteraf zien wat met hun inbreng is gedaan.

De ChristenUniefractie heeft de afgelopen jaren bewust gekozen voor werkbezoeken, gesprekken door heel Flevoland en actieve communicatie, onder andere via sociale media, om provinciale politiek dichter bij inwoners te brengen. Die open en zichtbare manier van werken zetten we voort.

De ChristenUnie staat voor:

- Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties worden betrokken wanneer hun inbreng nog verschil kan maken.
- Vooraf is duidelijk waar ruimte is voor invloed en achteraf wordt teruggekoppeld wat met de inbreng is gedaan.
- De provincie is benaderbaar voor inwoners uit heel Flevoland en zoekt actief het gesprek.
- De provincie communiceert helder over haar taken, keuzes en besluiten.

8.2 Zorgvuldig omgaan met gemeenschapsgeld

Besturen is meer dan besluiten nemen. Het is verantwoordelijkheid dragen voor de keuzes van vandaag én voor de generaties die na ons komen.

De provinciale begroting staat de komende jaren onder druk. We zien veel kansen voor Flevoland, maar erkennen ook dat onze financiële mogelijkheden grenzen kennen. Daarom moeten we voortdurend afwegen welke investeringen het meest nodig zijn, waar ze het grootste verschil maken en wat we daarmee voor de toekomst mogelijk maken. Dat betekent soms ook dat we iets niet, later of anders doen. De ChristenUnie loopt niet weg voor moeilijke besluiten, maar wil gemaakte keuzes eerlijk uitleggen, met oog voor de hele provincie en de generaties na ons. Een structureel gezonde en sluitende begroting blijft daarbij het uitgangspunt.

Structurele uitgaven vragen om structurele dekking. Incidenteel geld gebruiken we niet om structurele uitgaven te dekken. Nieuwe ambities betekenen ook dat we bereid moeten zijn bestaande uitgaven opnieuw af te wegen. Bij de opcenten op de motorrijtuigenbelasting kiezen we voor een voorspelbare ontwikkeling, waarbij de inflatie in beginsel wordt gevolgd. Een hogere stijging vraagt een afzonderlijke politieke afweging en een heldere onderbouwing van de noodzaak.

Zorgvuldig omgaan met gemeenschapsgeld betekent niet dat we noodzakelijke investeringen voor ons uitschuiven. We investeren waar dat nodig is voor de toekomst van Flevoland en van duidelijke provinciale betekenis is. Daarbij kijken we naar maatschappelijke opbrengst, wie ervan profiteert, de kosten en verplichtingen voor beheer en onderhoud en de financiële ruimte die voor toekomstige generaties overblijft. Uitstel mag niet leiden tot grotere problemen of hogere kosten later.

De ChristenUnie staat voor:

- De provinciale begroting is structureel gezond en sluitend.
- Structurele uitgaven worden structureel gedekt; incidenteel geld is daarvoor niet bestemd.
- Nieuwe ambities en bestaande uitgaven worden eerlijk tegen elkaar afgewogen.

- De opcenten op de motorrijtuigenbelasting volgen in beginsel de inflatie. Eventuele verhogingen boven de inflatie worden afzonderlijk en met een heldere onderbouwing aan Provinciale Staten ter besluitvorming voorgelegd.

- Investeringen zijn gericht op de toekomst van Flevoland en een duidelijk provinciaal belang, met oog voor maatschappelijke en financiële gevolgen op de lange termijn.

- Bij de lopende pilots in de bodemdalingsgebieden wordt ruim vóór afloop duidelijk gemaakt welke resultaten zijn behaald, welke maatregelen aantoonbaar werken en welke vervolgaanpak nodig is. Provinciale Staten ontvangen tijdig een voorstel over voortzetting, verantwoordelijkheden en financiering, zodat zij daar nog een eigen afweging in kunnen maken. Tijdelijke middelen leiden daarbij niet automatisch tot structurele provinciale uitgaven; voor voortzetting is een afzonderlijke en transparante financiële afweging nodig.

8.3 Samenwerken over grenzen

Veel opgaven houden niet op bij een gemeente- of provinciegrens. De kracht van de provincie ligt mede in het verbinden van overheden, ondernemers, onderwijs, maatschappelijke organisaties en inwoners. De provincie hoeft niet alles zelf te doen, maar moet wel haar positie gebruiken om partijen bij elkaar te brengen en gezamenlijk verder te komen.

Ook Flevoland houdt niet op bij de provinciegrens. Voor economie, bereikbaarheid, wonen, arbeidsmarkt en andere opgaven werken we actief samen met omliggende regio's en andere overheden. Dat doen we onder meer binnen Regio Zwolle, de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en de samenwerking Ermelo, Harderwijk, Putten en Zeewolde (EHPZ). Via het Interprovinciaal Overleg (IPO) trekken we samen met andere provincies op richting het Rijk. Ook samenwerking met het waterschap, het Rijk en Europa blijft belangrijk.

Samenwerking is voor ons geen doel op zichzelf, maar moet bijdragen aan concrete resultaten voor Flevoland.

De ChristenUnie staat voor:

- Samenwerking binnen Regio Zwolle, de MRA en EHPZ wordt benut voor opgaven die over provinciegrenzen heen lopen.

- Via het IPO trekt Flevoland samen met andere provincies op richting het Rijk wanneer gezamenlijke belangen daarom vragen.

- Waar Flevolandse opgaven daarom vragen, zoekt de provincie samenwerking met het Rijk, Europa, het waterschap en andere overheden.

8.4 Een sterke democratie

Een sterke democratie vraagt om betrokken inwoners. Democratie leeft niet alleen tijdens verkiezingen. Daarom willen we dat de provincie toegankelijk is, duidelijk communiceert en inwoners de mogelijkheid geeft betrokken te zijn bij besluiten die hun omgeving raken.

Jongeren verdienen daarin een herkenbare plek en moeten kunnen ervaren hoe de provinciale democratie werkt.

De ChristenUnie staat voor:

- Jongeren maken actief kennis met de provinciale democratie via onderwijs, werkbezoeken en andere initiatieven.

- De Jongerenraad Flevoland blijft actief betrokken bij provinciale vraagstukken.

- De provincie maakt besluitvorming begrijpelijk en toegankelijk voor inwoners.

- Provinciale besluiten en belangrijke stukken worden zoveel mogelijk in begrijpelijke taal geschreven en informatie is gemakkelijk vindbaar.

- Digitale communicatie wordt actief ingezet om inwoners te informeren en contact mogelijk te maken. Persoonlijk contact en andere toegankelijke manieren om de provincie te bereiken blijven daarnaast beschikbaar.

- De ChristenUnie wil dat provinciale toezichtinformatie niet alleen openbaar beschikbaar is, maar ook actief onder de aandacht van gemeenteraden wordt gebracht. Zo kunnen raadsleden hun controlerende taak beter uitvoeren en versterken we de samenwerking tussen provincie en gemeenten.

8.5 Vakmanschap, integriteit en goed bestuur

Een betrouwbare overheid durft kritisch naar zichzelf te kijken. Bij grote provinciale projecten en investeringen moeten we niet alleen achteraf evalueren.

Door ook tijdens de uitvoering te kijken naar voortgang, risico's, kosten en resultaten kan worden bijgestuurd voordat problemen groter worden.

Provinciale Staten moeten hun kaderstellende en controlerende rol goed kunnen vervullen. Bij grote projecten betekent dit dat informatie beschikbaar moet zijn op een moment dat bijsturen nog mogelijk is.

Goed bestuur vraagt daarnaast om integriteit en transparantie. Bestuurders en volksvertegenwoordigers zijn open over relevante belangen en gaan zorgvuldig om met hun positie en publieke middelen.

Een professionele en deskundige ambtelijke organisatie is daarbij onmisbaar. Medewerkers moeten ruimte krijgen voor vakmanschap, samenwerking en ontwikkeling. Politiek, bestuur en ambtelijke organisatie versterken elkaar wanneer ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid werkt en er ruimte is om kritisch te adviseren.

De ChristenUnie staat voor:

- Grote provinciale projecten en investeringen worden tussentijds en achteraf geëvalueerd en lessen worden meegenomen naar nieuwe opgaven.

- Provinciale Staten worden bij grote projecten geïnformeerd over voortgang, risico's, kosten en belangrijke wijzigingen op een moment dat zij hun kaderstellende en controlerende rol nog kunnen uitoefenen en bijsturen nog mogelijk is.

- Integriteit, transparantie en het voorkomen van belangenverstrengeling zijn voorwaarden voor goed bestuur.

- Een professionele, deskundige en doelmatige ambtelijke organisatie krijgt ruimte voor vakmanschap en ontwikkeling. Externe inhuur zetten we zorgvuldig en alleen waar nodig in. Als de provincie moet bezuinigen, kijken we ook kritisch naar de kosten van de eigen organisatie en externe inhuur, met behoud van de kwaliteit van onze publieke taken.

- De ChristenUnie staat voor een open bestuurscultuur waarin politiek, bestuur en ambtelijke organisatie ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid werken.

- De provincie versterkt samen met de veiligheidsregio, gemeenten en vitale organisaties de weerbaarheid bij langdurige stroomuitval, digitale verstoringen en andere crises, met extra aandacht voor kwetsbare inwoners.

Onze zekerheid

Betrouwbaar bestuur begint met doen wat je zegt, eerlijk zijn over wat wel en niet kan en verantwoordelijkheid nemen voor de gevolgen van keuzes.

Voor de ChristenUnie hoort daar rentmeesterschap bij: zorgvuldig omgaan met gemeenschapsgeld en wat ons is toevertrouwd, oog hebben voor onze inwoners en verder kijken dan een bestuursperiode. Zo willen wij Flevoland besturen: dichtbij inwoners, betrouwbaar in onze keuzes en met oog voor de generaties na ons.

Hoofdstuk 9

Zekerheid voor de toekomst van Flevoland

Flevoland is als provincie jong, maar kent een geschiedenis van meer dan duizend jaar. Flevoland is gebouwd door mensen met lef, visie en doorzettingsvermogen. Die pioniersgeest zien we nog altijd terug in mensen die ondernemen, zorgen, onderwijzen, hun vak uitoefenen, zich vrijwillig inzetten en verantwoordelijkheid nemen voor elkaar.

Zekerheid voor de toekomst betekent voor ons vooruitkijken en verantwoordelijkheid nemen. Inwoners mogen rekenen op een provincie die koers houdt, investeert in wat nodig is en zorgvuldig omgaat met wat ons is toevertrouwd.

De komende jaren staat Flevoland voor grote keuzes. Hoe verdelen we de schaarse ruimte en zorgen we voor voldoende woningen? Hoe bouwen we aan een vitale samenleving waarin mensen naar elkaar omzien, houden we onze economie sterk en geven we landbouw en visserij toekomst? En hoe zorgen we voor goede bereikbaarheid, natuur en water en voldoende betrouwbare energie?

De provincie heeft daarin een duidelijke verantwoordelijkheid om richting te geven, belangen af te wegen en keuzes te maken die recht doen aan heel Flevoland.

Voor de ChristenUnie is het christelijk geloof het kompas voor die koers. Het leert ons verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar, zorgvuldig om te gaan met de schepping en verder te kijken dan de belangen van vandaag. Daarbij nemen we ook verantwoordelijkheid voor de generaties na ons.

Daarom kiezen wij voor een provincie:

- waar mensen naar elkaar omzien en iedereen mee kan doen
- waar ruimte is voor wonen, werken, ondernemen en leren
- waar landbouw en visserij toekomst hebben, met ruimte voor natuur en water
- die goed bereikbaar is en beschikt over voldoende, betrouwbare energie
- die zorgvuldig omgaat met de schepping, onze leefomgeving en de schaarse ruimte
- die betrouwbaar bestuurt en zorgvuldig omgaat met gemeenschapsgeld.

Voor die toekomst hebben we elkaar nodig. We werken samen met inwoners, agrariërs, vissers, ondernemers, maatschappelijke organisaties, kerken, onderwijs, gemeenten en andere partners in en rond Flevoland. De provincie hoeft niet alles zelf te doen, maar heeft wel de verantwoordelijkheid om partijen bij elkaar te brengen en richting te geven waar dat nodig is.

Wij kijken met vertrouwen vooruit omdat bouwen aan de toekomst begint met verantwoordelijkheid nemen in het hier en nu. Dat vraagt soms om duidelijke keuzes, ook wanneer niet alles tegelijk kan. Onze keuzes van vandaag moeten ook voor volgende generaties een sterk en leefbaar Flevoland mogelijk maken.

Zo werken we aan zekerheid voor de toekomst van Flevoland.

Kandidatenlijst

Provinciale Staten CU 2027

1	Ria Visser-Kapitein	Urk
2	Anjo Simonse	NOP
3	Roelienke vd Snoek	Almere
4	Tamara Baas	Zeewolde
5	Jesse Frankema	Lelystad
6	Tobias van Dijk	NOP
7	Benjamin van Bilsen	Dronten
8	Georgine Panhuijsen	Almere
9	Erik van de Beld	Zeewolde
10	Gerda Knijnenberg	NOP
11	Astrando Castillion	Almere
12	Heleen de Ronde	Lelystad
13	Mussie Mengis	Urk
14	Johan Bos	NOP
15	Anne Marie van Raalten - Ligtenberg	Zeewolde
16	Rien de Groot	Dronten
17	Martijn Benard	Almere
18	Eudice Jozephia	Lelystad
19	Ina de Jong	Urk
20	Henriëtte van Keulen	NOP
21	Marianne Witteveen	Dronten
22	Shelton Telesford	Almere
23	Niels Pikkert	Lelystad
24	Pieter van den Berg	Zeewolde
25	Nelleke Kramer-Brouwer	Urk
26	Jacoline Kotterink	Dronten
27	William Boateng	Almere
28	Jettie Hijmissen	Lelystad
29	Jacob Hoefnagel	Urk
30	Harry Zondag	NOP
31	Mark Zeldenrust	Almere
32	Harry Vahl	Dronten
33	Geert Horst	Zeewolde
34	Elly van Wageningen	Lelystad
35	Tomas de Boer	Almere
36	Hettie Smit-deBoer	Zeewolde
37	Jaap Oosterveld	Dronten
38	Hans van Dijk	Almere
39	Albert Woord	Urk
40	Boaz Hoolsema	Zeewolde
41	Arjen Bouwmeester	Dronten
42	Ed Bosma	Almere
43	Antje Bakker	Urk
44	Bert Kampsteeg	Zeewolde
45	Bibiche Fischer	Dronten
46	Freek Brouwer	Urk
47	Thijs van Daalen	Zeewolde
48	Roelie Bosch	Almere
49	Jarno Volmer	Lelystad
50	Harold Hofstra	Lelystad

Waterschap CU 2027

1	Wolter van der Kooij	Dronten
2	Tobias van Dijk	NOP
3	Lambert Ebbert	Lelystad
4	Roelie Bosch	Almere
5	Lubbert Schenk	Urk
6	Daan Westrik	Dronten
7	Gerda Knijnenberg	NOP
8	Siebe de Graaf	Almere
9	Arjen Bouwmeester	Dronten
10	Andries Poppe	NOP

ChristenUnie

ZEKERHEID VOOR DE TOEKOMST VAN FLEVOLAND